

Pilar 3 – 2019

Offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravforskriften

Sammen skaper vi verdier

Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	SpareBank 1 Nordvest	4
1.1.1	Visjon	5
1.1.2	Verdier	5
1.1.3	Strategiske hovedmålsettinger for 2019	5
1.1.4	Finansielle nøkkeltall for 2019.....	5
1.1.5	Børsnotering	5
1.1.6	Rating.....	5
1.1.7	Bankvurdering	5
1.2	Sparebank 1 Alliansen	5
2	Regulativt regelverk for kapitaldekning	6
2.1	Pilar 1 – minimumskrav til ansvarlig kapital.....	6
2.2	Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og Finanstilsynets oppfølging.....	7
2.2.1	Pilar 2-tillegg:.....	7
2.3	Pilar 3 – offentliggjøring av informasjon	8
3	Soliditet	9
3.1	Beregning av regulatorisk kapital (PILAR 1)	9
3.1.1	Overgangsregler for beregning av soliditet.....	12
3.2	Uvektet Kjernekapitalandel.....	12
3.3	Kapitalvurderinger i tilknytning til ICAAP-prosess (Pilar 2)	12
4	Sammenligning av regulatorisk og risikjustert kapitalbehov	13
5	Risiko og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest	14
5.1	Organisering	15
5.2	Prosess for risiko- og kapitalstyring.....	16
5.2.1	Strategisk målilde/strategi	17
5.2.2	Risikokartlegging	17
5.2.3	Risikoanalyse	17
5.2.4	Stresstester og scenarioanalyser	17
5.2.5	Risikostrategier	17
5.2.6	Beredskapsplan og gjenopprettingsplan	18
5.2.7	Kapitalstyring.....	19
5.2.8	Rapportering.....	20
5.2.9	Oppfølging	20
5.3	Risikoprofil.....	21
6	Risikoområder	21
6.1	Kredittrisiko	22
6.1.1	Styring og kontroll	22
6.1.2	Modellbeskrivelse.....	24
6.1.3	Porteføljeinformasjon	26
6.1.4	Sikkerhet.....	27
6.1.5	Konsentrasjonsrisiko	28
6.1.6	Verdiendringer, mislighold – utvikling i risikoklasser og nedskrivninger	30
6.1.7	Beregning av kapitalbehov	34
6.1.8	Økonomisk kapital	35
6.2	Markedsrisiko og motpartsrisiko.....	35
6.2.1	Styring og kontroll	35
6.2.2	Aksjerisiko.....	37
6.2.3	Spreadrisiko - obligasjonsportefølje.....	37
6.2.4	Derivater.....	38
6.2.5	Valutarisiko.....	38
6.2.6	Eiendomsrisiko	38

6.3	Likviditetsrisiko	38
6.3.1	Styring og kontroll	38
6.3.2	Informasjon om finansieringskildene	39
6.3.3	Innskuddsdekning	39
6.3.4	Salg til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt	39
6.3.5	Innlån i obligasjonsmarkedet	40
6.3.6	Likviditetsutvikling	40
6.3.7	Stresstest av bankens likviditet	40
6.4	Operasjonell risiko	41
6.4.1	Styring og kontroll	41
6.4.2	Utvikling i operasjonell risiko	41
6.4.3	Kapitalbehov	42
6.5	Eierrisiko	42
6.5.1	Konsolidering	42
6.5.2	Styring og kontroll	43
6.5.3	Beregning av kapitalbehov	43
6.6	Compliancerisiko	44
6.7	Bærekraft ESG-risiko (Environment, social and governance)	44

1 Innledning

Dette dokumentet gir en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest som skal gi markedet informasjon om vår risiko- og kapitalstyring, i samsvar med de krav som stilles til offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold.

SpareBank 1 Nordvest vektlegger dialog med ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus.

Formålet med dokumentet er å presentere finansiell informasjon som kan bidra til at markedsaktørene er bedre i stand til å vurdere:

- Bankens risikonivå
- Styring og kontroll med de ulike risikoene
- Kapitalsituasjonen

Dokumentet baserer seg på myndighetspålagte krav som er ment å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- Mer risikosensitive kapitalkrav
- Bedre risikostyring og kontroll
- Tettere tilsyn
- Mer informasjon til markedet

I dette dokumentet gjennomgår vi informasjon om likviditet og refinansieringsrisiko som vi mener er viktig og relevant informasjon til markedet.

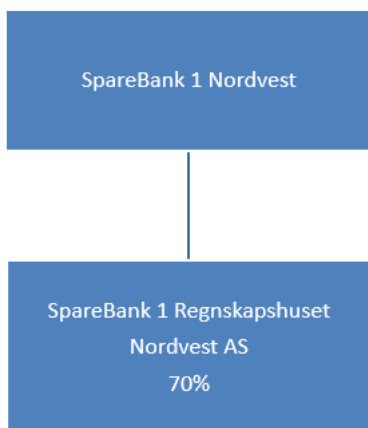
Vurderinger knyttet til risiko og kapitalbehov er gjort under ulike forutsetninger og er beheftet med usikkerhet. Det vises til gjennomgang av de ulike risikogruppene i kapittel 6.

Dette dokumentet oppdateres minimum årlig og ved behov dersom det skjer vesentlige endringer som har betydning for vurderingen av konsernets finansielle stilling. Vedlegg til Pilar 3 rapporten - standardiserte skjemaer, oppdateres etter anbefalt frekvens for det enkelte skjema.

1.1 SpareBank 1 Nordvest

SpareBank 1 Nordvest har røtter tilbake til 05.04.1835. Det var dagen Kristiansunds Sparebank begynte sin virksomhet. Dette var den første bank mellom Bergen og Trondheim.

SpareBank 1 Nordvest skal være en solid, lønnsom og selvstendig lokalisert bank i Møre og Romsdal. Vi skal være attraktive både for kunder, ansatte, egenkapitalbevisiere og samarbeidspartnere gjennom å dyrke frem kvalitet og effektivitet. Vi er et komplett finanshus med en nasjonal allianse i ryggen, som arbeider hardt for å gi kundene effektive og moderne løsninger.

Tre av bankens selskap er i 2018 reklassifisert fra datterselskap til anleggsaksjer. Dette er Midsund Hytteutvikling AS (100 %), Tollbodenbygningen AS (98 %) og Nordmøre Eiendom AS. Bankens eierandel i selskapene er uforandret fra utgangen av 2017 til utgangen av 2018.

Aksjene er verdsatt til virkelig verdi, og anses ikke som vesentlig for konsernet. Knudtzonlunden AS ble avvirket i 2018.

Figur 1-1 - Konsernet SpareBank 1 Nordvest

1.1.1 Visjon

«Sammen skaper vi verdier»

1.1.2 Verdier

Dyktig, Nær og Aktiv, som er bankens DNA.

1.1.3 Strategiske hovedmålsettinger for 2019

- 1) Tydeliggjøre bankens samfunnsengasjement
- 2) Effektiv drift
- 3) Kompetanse og kultur

1.1.4 Finansielle nøkkeltall for 2019

Dette er nøkkeltall for konsernet SpareBank 1 Nordvest, det vil si konsolidert med bankens datterselskap.

Noen hovedtall

Konsern	2019	2018
Resultat før skatt	263,4 mill.	173,4 mill.
Egenkapitalavkastning	11,4 %	7,0 %
Netto renteinntekter	261,3 mill.	241,5 mill.
Rentenetto	1,66 %	1,68 %
Netto provisjons- og andre inntekter	150,3 mill.	155,0 mill.
Netto resultat finansielle poster	129,8 mill.	38,4 mill.
Kostnadsprosent	47,4 %	54,8 %
Årsverk i morbanken	109	105
Nedskrivning på utlån og garantier	21,3 mill.	23,1 mill.
Utlånsvekst inkl. Bolig- og Næringskreditt	7,3 %	7,3 %
Forretningskapital (inkl BK)	20,7 mrd.	18,9 mrd.
Kjernekapital	19,0 %	17,5 %
Ren kjernekapital	17,0 %	15,5 %

Tabell 1-1 Nøkkeltall

1.1.5 Børsnotering

Banken ble børsnotert 2. oktober 2017, og har ticker SNOR.

1.1.6 Rating

SpareBank 1 Nordvest ble i 2019 ratet av Scope.

Utstederrating A-
Senior obligasjoner er ratet til BBB+

Ratingen har stabile utsikter.

Rapport fra Scope er tilgjengelig på bankens hjemmeside

[Rapport Scope](#)

1.1.7 Bankvurdering

SpareBank 1 Nordvest ble vurdert til A- av DNB pr. 30.06.19. DNB er ikke et offisielt ratingbyrå. Regelverk knyttet til denne type rating er endret og det er kun ratingbyrå som har anledning til å offentliggjøre rating.

1.2 Sparebank 1 Alliansen

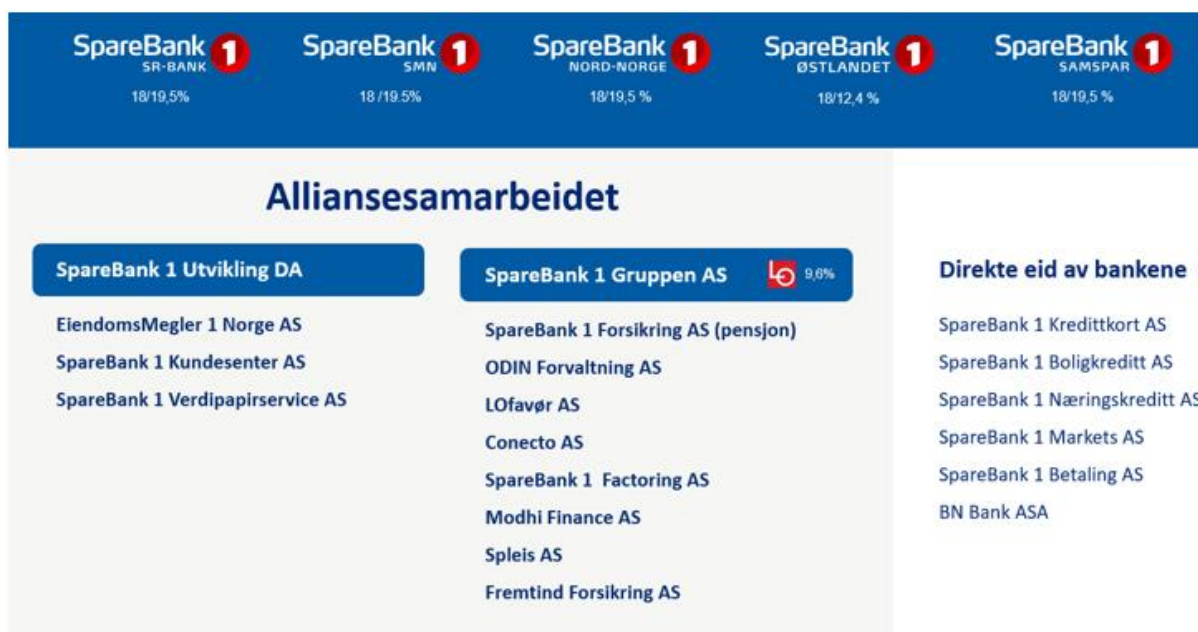
SpareBank 1 Alliansen er et bank- og produktsamarbeid. Alliansen er samlet sett en av de største tilbyderne av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank 1 Alliansen distribuerer

SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT- drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LO's fagforbund.

SpareBank 1 Alliansen eies av 14 selvstendige banker, hvorav de 10 standardmetodebankene i alliansen eier sine andeler i alliansesamarbeidet gjennom SpareBank 1 SamSpar.

Nedenfor presenteres en oversikt over eier- og selskapsstrukturene i Alliansen.

Et overordnet mål for SpareBank 1 Alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkuranseevne, lønnsomhet og soliditet.

2 Regulativt regelverk for kapitaldekning

Regelverket trådte i kraft 1. januar 2007 og baseres på tre Pilarer:

- Pilar 1 Regulativt minimumskrav til ansvarlig kapital (kvartalsvis rapportering til Finanstilsynet)
- Pilar 2 Krav til risikostyring og internkontroll, herunder krav til interne prosesser for vurdering av risikoeksponering og av samlet kapitalbehov (ICAAP)
- Pilar 3 Myndighetsfastsatt krav til offentliggjøring av informasjon om kapital- og risikoforhold til markedet.

Dette dokumentet oppdateres minimum årlig, rapporten for 2019 er ferdigstilt og offentliggjort i april 2020.

2.1 Pilar 1 – minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 1 omhandler minstekravet til ansvarlig kapital for kredittrisiko, operasjonell risiko og markedsrisiko, hvor minstekravet til kapitaldekning er fastsatt til 8 %. I tillegg kommer et samlet bufferkrav på 8 % pr. 31.12.19. Kapitaldekningen fastsettes som forholdet mellom bankens samlede kapital og risikoeide eiendeler. Regulativt krav til ren kjernekapitaldekning inklusiv det kombinerte bufferkravet utgjør 12,5 % ved utgangen av 2019 opp 0,5 %-poeng siden utgangen av 2018. Det kombinerte bufferkravet skal dekkes med ren kjernekapital.

Fra 01.01.18 gjennomføres forholdsmessig konsolidering med samarbeidende gruppe for kapitaldekningsformål, selskapene som inngår i konsolideringen fremgår av Tabell 6-18 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe i tråd med finansforetaksloven § 17 – 13.

Beregning av ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning er gjennomført i tråd med CRR/CRDIV forskriften, for ansvarlig kapital § 20, samt overgangsregel for kapitaldekning omtalt i avsnitt 3.1.1. De selskap som konsolideres for beregning av kapitaldekning fremgår av avsnitt 6.5.1.

Ved utgangen av 2019 innehar banken fondsobligasjoner som inngår i ansvarlig kapital som er omfattet av overgangsregler, med i alt 22 mill. I 2019 er disse i tråd med regelverket medtatt med 30 %. Overgangsregler for disse fondsobligasjonene er beskrevet i avsnitt 3.1.1. Øvrige fondsobligasjoner og ansvarlig lån er ikke omfattet av overgangsreglene og dermed medregnet i sin helhet.

For ytterligere informasjon, se avsnitt 3.13.1. Innenfor regelverket kan bankene benytte flere ulike metoder for beregning av kapitaldekning. SpareBank 1 Nordvest benytter metodene som er markert med lyseblå i Figur 2-3 Metoder.

2.2 Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og Finanstilsynets oppfølging

Pilar 2 er basert på to hovedprinsipper:

- Banken skal ha en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment prosess).
- I tillegg skal Finanstilsynet gjennomgå og evaluere bankens interne vurderinger av kapitalbehov og strategier, samt overvåke og sikre overholdelse av myndighetspålagte kapitalkrav. Tilsynet har myndighet til å sette i verk passende tilsynsmessige tiltak om det ikke er tilfredsstillende resultat av denne prosessen.

SpareBank 1 Nordvest gjennomfører minimum årlig en ICAAP-prosess. Prosessen tar utgangspunkt i regnskap, eksponering og kapitaldekning for tredje kvartal. Beregningsmetodikken fremgår av Figur 2-2.

2.2.1 Pilar 2-tillegg:

Pilar 2 stiller krav til foretakenes kapitalvurderingsprosess, heretter kalt ICAAP-prosess hvor ICAAP er en forkortelse for Internal Capital Adequacy Assessment Process. Formålet med prosessen er å gjennomføre en strukturert og dokumentert prosess for vurdering av konsernets risikoprofil for å sikre at konsernet har tilstrekkelig kapital til å dekke risikoen forbundet med virksomheten. I tillegg skal foretakene ha en strategi for å opprettholde tilstrekkelig kapitalnivå.

Banken har beregnet kapitalbehov i tråd med Finanstilsynets rundskriv 12/16 - oppdatert 9. oktober 2019 og har ren kjernekapital som dekker Pilar 2-tillegget pr. 31.12.19. Banken gjennomfører ICAAP-prosessen minimum årlig. Kvartalsvis estimeres utvikling i Pilar 2-tillegg overordnet, som rapporteres til styret og ledelsen.

SpareBank 1 Nordvest har et Pilar 2-tillegg på 2,4 % fastsatt i enkeltvedtak av Finanstilsynet pr. 31.12.2016. SpareBank 1 Nordvest er av Finanstilsynet plassert i SREP-gruppe 3, og vil få ny vurdering av Pilar 2-tillegget fra Finanstilsynet i 2020, forventningsvis i første halvår. Regulativt krav til ren kjernekapital inkl. Pilar 2-tillegg er 14,9 % ved utgangen av 2019.

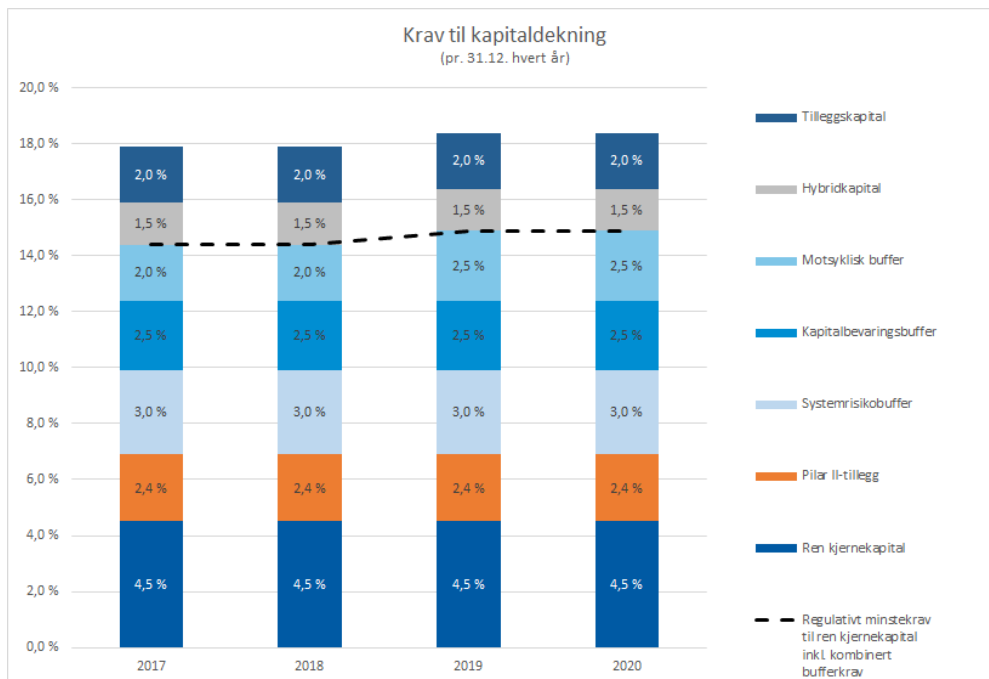
To sentrale nøkkeltall som benyttes i kapitalstyringen er kapitaldekning (Tier II), ren kjernekapitaldekning (CET1) og kjernekapitaldekning (Tier I).

Tier II:

$$\text{Kapitaldekning} = \frac{\text{Ansvarlig kapital}}{\text{Risikoveide eiendeler}}$$

CET 1 og Tier I:

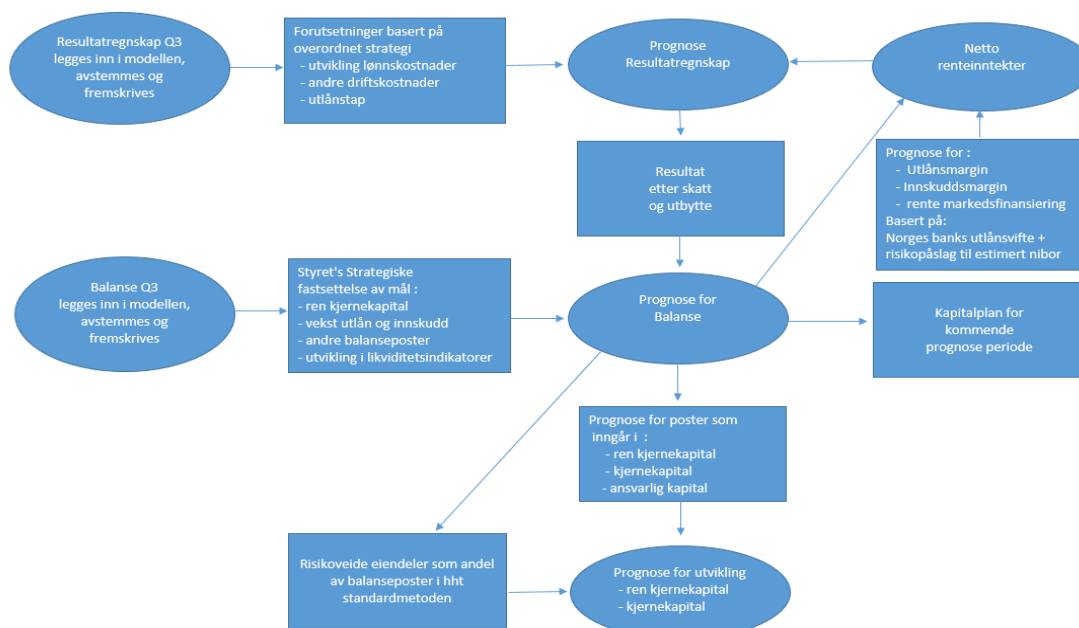
$$\text{(Ren)Kjernekapitaldekning} = \frac{\text{(Ren)Kjernekapital}}{\text{Risikoveide eiendeler}}$$

Figur 2-1 - Krav til kapitaldekning

I ICAAP-prosessen prognostiseres bankens ren kjernekapitaldekning for kommende treårsperiode. Figuren under viser bankens metodikk for framskrivning av resultat, balanse og risikoveide eiendeler.

Kvantitativ modell for framskrivning av resultat og balanse i 3 år for beregning av ren kjernekapital og periodens kapitalplan

Figur 2-2 - Modell for framskrivning

Banken oppfyller i hele prognoseperioden regulativt krav til ren kjernekapital inklusiv motsyklisk buffer og Pilar 2-tillegget. Beregningene frem i tid er beheftet med usikkerhet.

2.3 Pilar 3 – offentliggjøring av informasjon

Formålet med Pilar 3-rapporten er å gi økt krav til offentliggjøring av finansiell informasjon. Gjennom dokumentet skal markedsaktørere kunne vurdere SpareBank 1 sin risikoprofil, kapitalisering samt styring og kontroll av risiko. Informasjonen skal gis på en forståelig måte som gjør det mulig å sammenligne ulike

foretak. Informasjonen skal i all hovedsak offentliggjøres minst årlig samtidig med årsregnskapet, men foretakene skal vurdere om deler av informasjonen skal offentliggjøres hyppigere. Banken har i tråd med CRR/CRD IV forskriften publisert informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikostyringskontrollen er bygd opp og organisert. Dette er ytterligere beskrevet i kapittel 5.

Figur 2-3 Metoder

3 Soliditet

3.1 Beregning av regulatorisk kapital (PILAR 1)

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning forholdsmessig konsolidert. Investering i datterselskap faller under vesentlighetsgrensen for rapportering av fullkonsolidert kapitaldekningsoppgave etter regelverket i CRD IV. Det utarbeides derfor ikke kapitaldekning på konsolidert nivå. Tabellen under viser morbank konsolidert med samarbeidende gruppe.

(i hele tusen kroner)	Forholdsmessig konsolidering	
	31.12.19	31.12.18
Ren kjernekapital	1.822.185	1.712.247
Kjernekapital	2.041.762	1.935.686
Ansvarlig kapital	2.275.535	2.228.888
Totalt beregningsgrunnlag	10.728.951	11.081.671
Ren kjernekapitaldekning	17,0 %	15,5 %
Kjernekapitaldekning	19,0 %	17,5 %
Kapitaldekning	21,2 %	20,1 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	9,5 %	9,5 %

Tabell 3-1 Kapitaldekning forholdsmessig konsolidert

Tabellen nedenfor gir opplysninger om ansvarlig kapital, herunder ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning for morbanken – SpareBank 1 Nordvest.

Morbank (i hele tusen kroner)	31.12.19	31.12.18
Ansvarlig kapital		
Kjernekapital		
Eierandelskapital	224.337	224.337
Overkursfond	8.133	8.133
Utjevningfond	66.983	46.927
Sparebankens fond	1.369.336	1.381.893
Verdireguleringsfond	44.226	45.864
Gavefond	10.320	8.060
Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	185.000	185.000
Annen egenkapital	7.836	-124.856
Periodens resultat	177.139	129.415
Balansført egenkapital	2.093.308	1.904.772
Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	-185.000	-185.000
Sum balansført egenkapital ekskl. Fondsobligasjon klassifisert som EK	1.908.308	1.719.772
Del av delårs-resultat som ikke medregnes	-19.070	0
Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-10.480	-1.483
Tilleggsfradrag i ren kjernekapital som institusjonen anser som nødvendige	-17.127	-15.188
Frdrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-372.860	-342.259
Ren kjernekapital	1.488.771	1.360.842
Fondsobligasjoner	207.556	207.551
Reduksjon for fondsobligasjoner tatt opp før 31.12.2011 som er omfattet av overgangsordning	-15.789	-13.530
Frdrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-3.254	-3.187
Kjernekapital	1.677.284	1.551.676
Ansvarlig lånekapital	201.042	250.808
Frdrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-4.916	-4.927
Ansvarlig kapital	1.873.410	1.797.556
Risikovektet beregningsgrunnlag		
Kredittrisiko	8.256.058	7.979.338
Operasjonell risiko	713.269	660.106
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	2.044	1.106
Totalt beregningsgrunnlag	8.971.372	8.640.550
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	16,6 %	15,7 %
Kjernekapitaldekning	18,7 %	18,0 %
Kapitaldekning	20,9 %	20,8 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	10,6 %	10,8 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer	224.284	216.014
Motsyklisk buffer	224.284	172.811
Systemrisikobuffer	269.141	259.217
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	717.710	648.041
Minimumskrav til ren kjernekapital	403.712	388.825
Tilgjengelig ren kjernekapital	313.998	323.976

Tabell 3-2 Kapitaldekning til morbanken i hele tusen kroner.

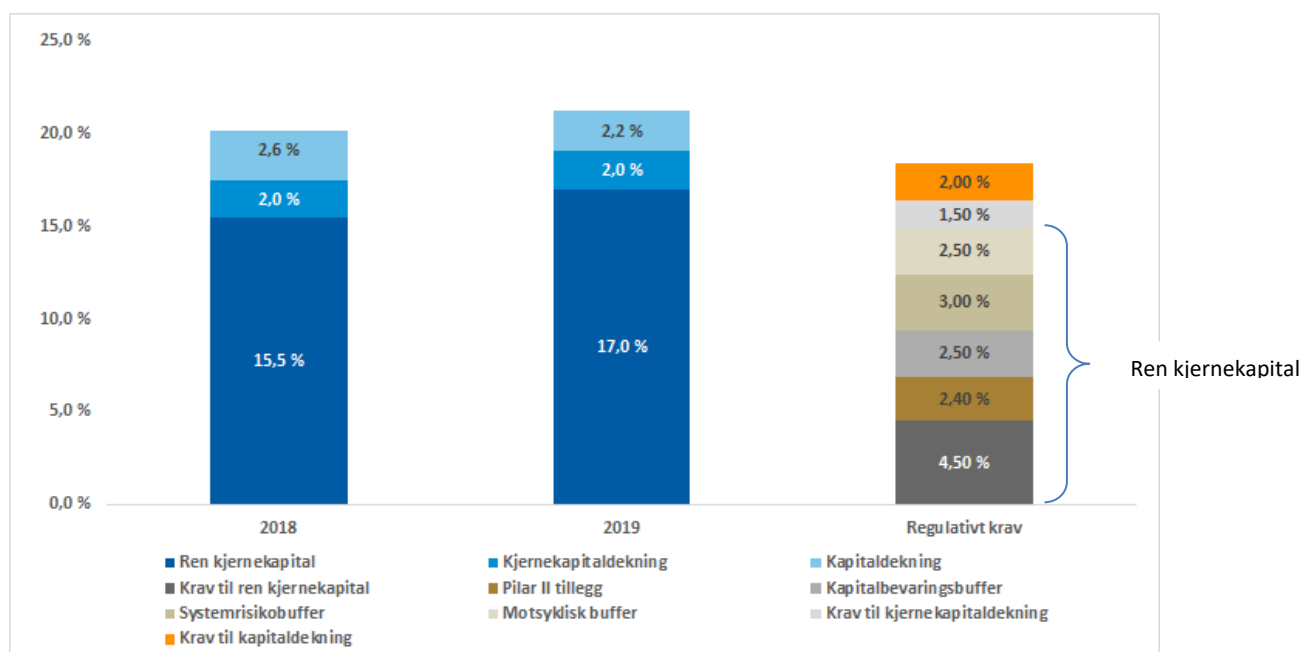
Se også Vedlegg til Pilar 3 rapporten - standardiserte skjemaer, hvor det er ytterligere informasjon om ansvarlig kapital for morbanken SpareBank 1 Nordvest.

(i hele tusen kroner)	Beregnings- grunnlag	Kapitalkrav	Beregnings- grunnlag	Kapitalkrav
Lokale og regionale myndigheter	6.419	514	6.411	513
Offentlig eide foretak	-	-	-	-
Institusjoner	296.925	23.754	197.048	15.764
Foretak	2.645.491	211.639	2.770.234	221.619
Massemarked	634.032	50.723	587.079	46.966
Pantesikkerhet i eiendom:	4.016.528	321.322	3.774.148	301.932
Forfalte engasjementer	54.271	4.342	104.115	8.329
Høyrisiko-engasjementer	23.169	1.853	18.882	1.511
Obligasjoner med fortrinnsrett	71.949	5.756	74.643	5.971
Andeler i verdipapirfond	30.279	2.422	-	-
Egenkapitalposisjoner	251.321	20.106	240.920	19.274
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	237.039	18.963	205.857	16.469
Sum kredittrisiko	8.267.423	661.394	7.979.338	638.347
Operasjonell risiko	713.269	57.062	660.106	52.808
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	2.044	164	1.106	89
Samlet kapitalkrav	8.982.737	718.619	8.640.550	691.244

Tabell 3-3 Minimumskrav til ansvarlig kapital i hele tusen kroner

Mål for soliditet	2019	2020
Ren kjernekapitaldekning	15,50 %	16,00 %
Kjernekapitaldekning	17,00 %	17,50 %
Kapitaldekning	19,00 %	19,50 %

Tabell 3-4 – Soliditetsmål

Figur 3-1 Utvikling i netto ansvarlig kapital i prosent i morbanken og konsolidert med samarbeidende gruppe
Jfr. Finansforetaksloven §17 – 13.

Vi ser av Figur 3-1 Utvikling i netto ansvarlig kapital i prosent at ren kjernekapitaldekning for perioden 2018 – 2019 dekker regulativt krav til kapital. Figuren viser regulativt krav pr. 31.12.2019 som var økt med 0,5 %-poeng fra 2018, som følge av at motsyklisk buffer økte med 0,5 %-poeng og skal utgjøre 2,5 % fra utgangen av 2019. Finansdepartementet fastsatte 13. mars 2020 reduksjon av motsyklisk buffer fra 2,5 % til 1 %

endringen trer i kraft med umiddelbar virkning. Pilar 2-tillegg er fastsatt ved enkeltvedtak av Finanstilsynet til 2,4 % pr. 31.12.2016. Det vises til avsnitt 2.2 for ytterligere informasjon.

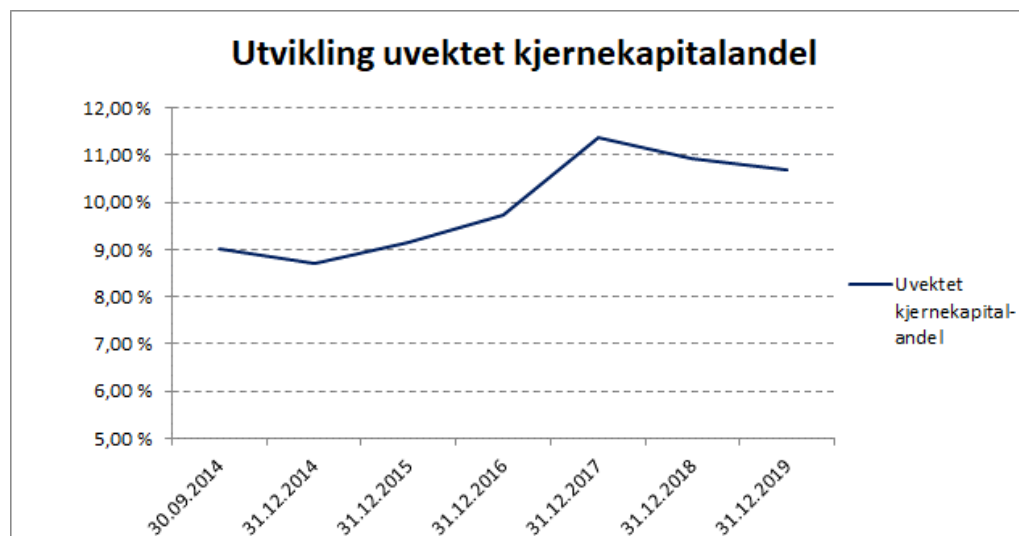
3.1.1 Overgangsregler for beregning av soliditet

Fondsobligasjoner og ansvarlig lånekapital tatt opp før 31.12.11 medregnes 30 % i kjernekapitalen i 2019, og reduseres deretter med 10 % -poeng årlig fram til og med 2021. Øvrige fondsobligasjoner og ansvarlig lån tatt opp etter dette tidspunkt medregnes med 100 %.

3.2 Uvektet Kjernekapitalandel

Uvektet egenkapital for SpareBank 1 Nordvest utgjorde for konsernet 10,7 % pr. 31.12.19.

Uvektet egenkapital er beregnet ut fra bankens kjernekapital inklusive overgangsregler delt på forvaltningskapitalen tillagt poster utenfor balansen og verdi av derivater.

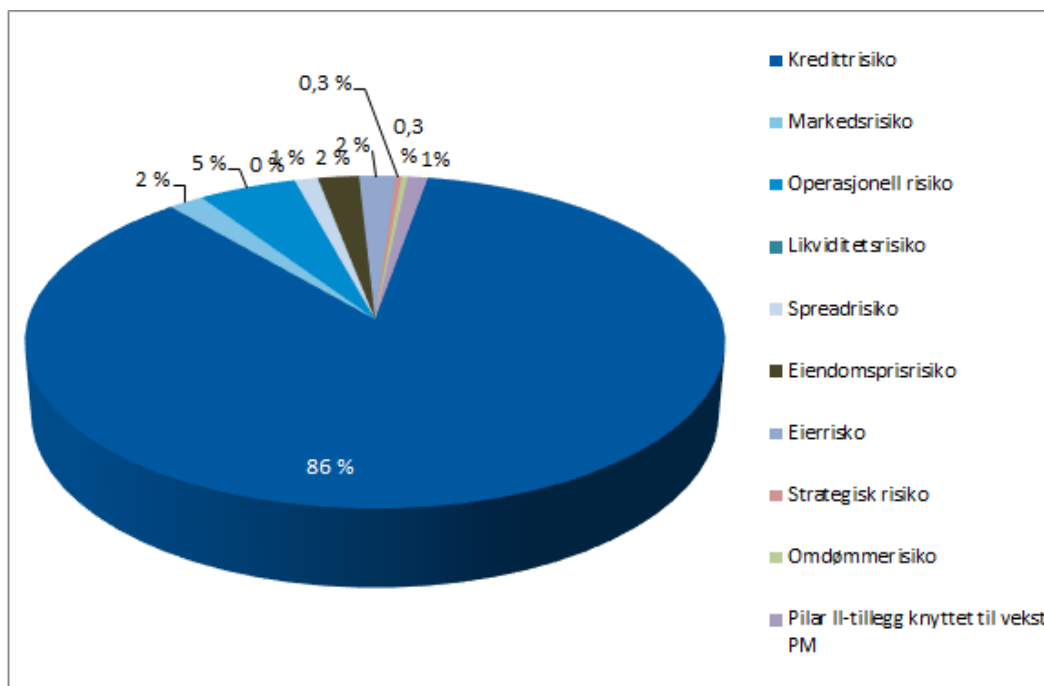

Figur 3-2 - Utvikling i uvektet egenkapitalandel (Leverage Ratio)

3.3 Kapitalvurderinger i tilknytning til ICAAP-prosess (Pilar 2)

SpareBank 1 Nordvest gjennomførte beregninger av kapitalkrav knyttet til Pilar 2 med utgangspunkt i regnskapet pr. 30.09.19 for perioden 2020-2022. ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) - beregningene gjennomføres minimum årlig. Beregningene angir den kapital som bindes ut fra den faktiske risiko banken har påtatt seg. Risikofordeling fordelt på typer av risiko fremgår av Figur 3-3 Risikofordeling under.

Bankens beregningsmetoder knyttet til ICAAP-prosessen framgår av Figur 2-3 Metoder. Det gjøres tillegg i kapitalbinding for risikoer knyttet til konsentrasjoner (størrelse, bransje, geografi) samt kapital knyttet til stress av makroøkonomiske forhold knyttet til arbeidsledighet, inflasjon, rentendringer m.m. På denne måten supplerer Pilar 2 minimumskravene i Pilar 1. Vi legger til grunn at banken skal gjennomføre beregningene i tråd med beste prosess og Finanstilsynets anbefalinger sett i forhold til størrelsen av vår bank.

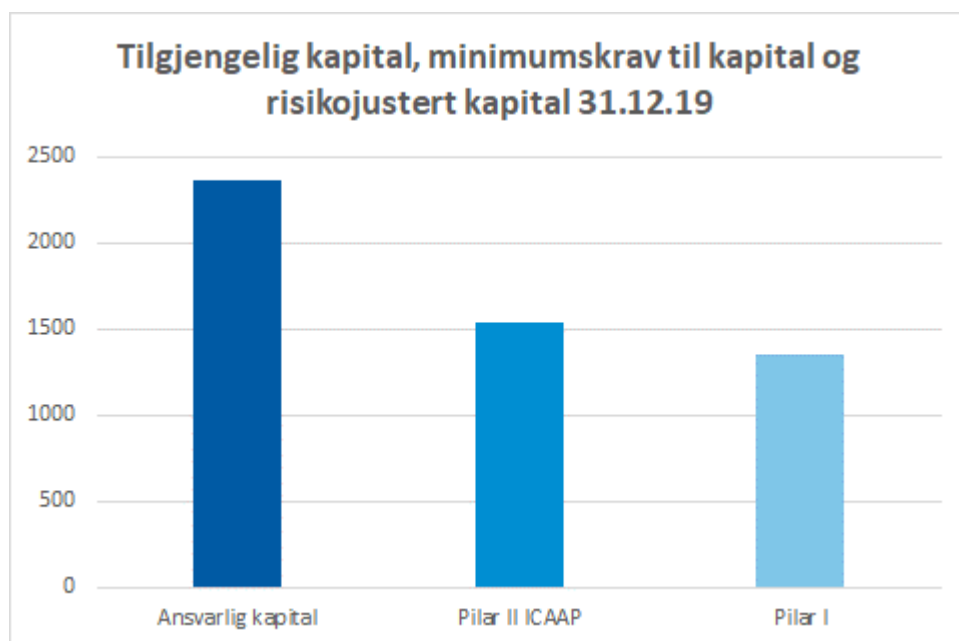
Figur 3-3 Risikofordeling

Vurderinger av økonomisk risiko og kapitalbehov er beheftet med usikkerhet.

4 Sammenligning av regulatorisk og risikojustert kapitalbehov

Banken er tilfredsstillende kapitalisert både ut i fra den risiko banken faktisk er eksponert mot og som det er avsatt kapital for under Pilar 2 og i forhold til regulativt krav til kapital.

I grafen nedenfor sammenlignes minimumskrav til ansvarlig kapital (Pilar 1) og behovet for kapital (Pilar 2) etter gjeldende regelverk opp imot bankens ansvarlige kapital inkl. overgangsregler i konsernregnskapet pr. 31.12.19.

Figur 4-1 Sammenligning av tilgjengelig kapital

Hovedforskjellen mellom kapitalbehov beregnet etter Pilar 1 og Pilar 2 består i følgende:

Kredittrisiko:

Økonomisk kapital er en mer risikosensitiv tilnæringsmetode. Dette medfører økt behov for kapital ved høyere sannsynlighet for mislighold. Endrede konjunkturer er også bestemmende for misligholds-sannsynligheten. Konsentrasjonsrisiko: ved beregning av risikojustert kapital tas det hensyn til konsentrasjon relatert til bransje, store engasjement og geografisk plassering.

Gjennom Pilar 2-beregningene estimeres og tillegges kapital i forhold til et estimat for den faktiske kredittrisiko banken er eksponert mot.

Markedsrisiko:

Det er kun kredittrisikoen i obligasjonsporteføljen som inngår beregningen av kapitalbehov under Pilar 1, I tillegg beregnes under Pilar 2 renterisiko, valutarisiko og spreadrisiko og eiendomspriserisiko.

Eierrisiko:

Beregnes som omtalt under pkt. 6.5. Finansforetak som vi eier i Alliansen inngår i hovedsak i forholdsmessig konsolidering av samarbeidende gruppe, se Tabell 6-18. SpareBank 1 Gruppen, SpareBank 1 Markets og Eiendomsmegler 1 Midt-Norge inngår i fradragsberegningen.

Andre risikoer:

I Pilar 2 beregnes det økonomisk kapital for risikotypene, omdømmerisiko, risiko for svakheter i rutiner og modeller, forretningsrisiko og strategisk risiko. Alle ansatte i SpareBank 1 Nordvest har innskuddspensjonsordning banken binder derfor ikke kapital for pensjonsforpliktelser. Se for øvrig pkt. 6.3 Likviditesrisiko, 6.4 Operasjonell risiko, 6.5 Eierrisiko, omdømmerisiko og strategisk risiko.

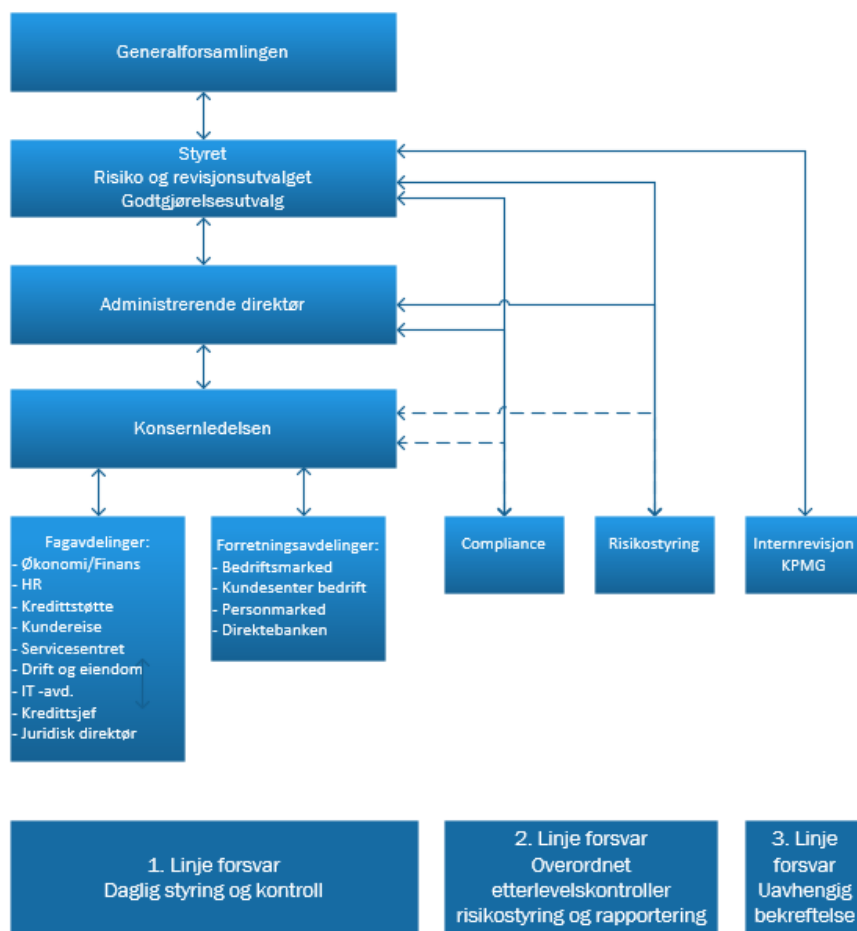
5 Risiko og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest

Strategi for risiko og kapitalstyring revideres minimum årlig og ble sist vedtatt av styret i SpareBank 1 Nordvest i januar 2020. Dokumentet omfatter både beskrivelsen av komponentene i konsernets helhetlige risikostyring og beskrivelse av den interne prosessen for vurdering av konsernets kapitalbehov (ICAAP).

Dokumentet er bankens rammeverk for god risiko- og kapitalstyring. Strategien gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risiko- og kapitalstyring, og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette. Strategien skal også sikre at det interne rammeverket tilfredsstillende lover, forskrifter og beste praksis for god risiko- og kapitalstyring. Risikostyring rapporterer til Administrerende direktør.

5.1 Organisering

Figur 5-1 Organisering av SpareBank 1 Nordvest

Generalforsamlingen:

Generalforsamlingen er bankens øverste organ.

Styret:

Har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut i fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter og overvåker de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Videre å fastlegge de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard. Risiko- og revisjonsutvalget består av styrets medlemmer. På bankens hjemmeside er det lagt ut eget dokument som tar for seg bankens eierstyring og selskapsledelse i tråd med NUES sine anbefalinger.

Administrerende direktør

Administrerende direktør har det overordnede ansvaret for risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Nordvest. Han er ansvarlig for å delegerer fullmakter og å rapportere til styret. Konsernledelsen er rådgivende organ for Administrerende direktør. Administrerende direktør rapporterer månedlig til styret.

Konsernledelsen

Konsernledelsen består av administrerende direktør, CFO/ Direktør for virksomhetsstyring, Direktør organisasjon og utvikling, Direktør bedriftsmarked, og Direktør personmarked/Hvitvaskingsansvarlig. Konsernledelsen er et rådgivende organ for adm. dir. Det er utarbeidet egen arbeidsinstruks for bankens konsernledelse.

1. **Linjeforsvar:** Forretningsenhetene har ansvaret for daglig risikostyring gjennom å sørge for at etablerte rammer og internt regelverk etterleves og at nødvendige tiltak etableres og gjennomføres.
2. **Linjeforsvar:** Risikostyring og Compliance har ansvaret for videreutvikling, måling, vedlikehold, rapportering av konsernets risikostyring, etterlevelse av lover, forskrifter, samt internt regelverk og vurdere bankens internkontroll.
3. **Linjeforsvar:** Internrevisors rolle er å overvåke bankens samlede risiko-/kapitalstyring og interne kontroll på vegne av styret. Internrevisjonen skal også etterprøve om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurdere om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapital situasjon. KPMG er valgt internrevisor.

5.2 Prosess for risiko- og kapitalstyring

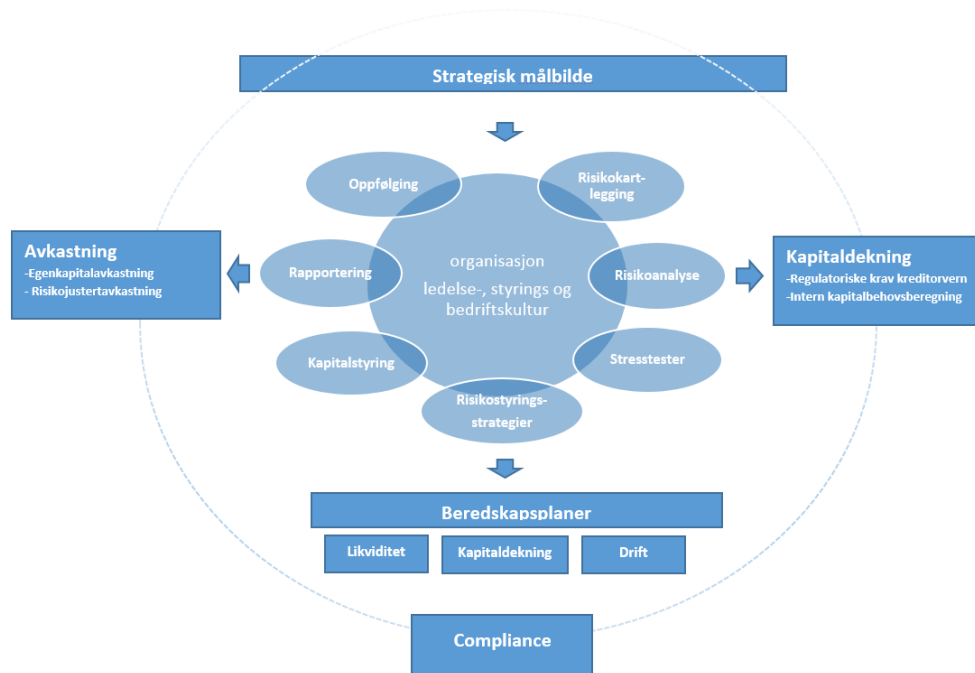
Helhetlig risikostyring er en prosess, gjennomført av virksomhetens styre, ledelse og ansatte, anvendt i fastsettelsen av strategi og på tvers av virksomheten. Prosessen er utformet for å identifisere potensielle hendelser som kan påvirke virksomheten og håndtere risiko slik at den samsvarer med virksomhetens risikoprofil. Dette for å gi en rimelig grad av sikkerhet for å oppnå de mål som er satt.

Proessen skal følge overordnede mål, være i samsvar med, og støtte bankens formål. Den skal være kostnadseffektiv og rapporteringen skal være pålitelig og kunne benyttes både internt og eksternt. I tillegg bør prosessen utformes slik at den sikrer etterlevelse av lover og regler, bransjestandarder, interne retningslinjer og rutiner.

Bankens kapitaldekning og soliditet følges nøye og er et av de sentrale styringsparameterne, framskrivning av bankens resultat og balanse gjennomføres kvartalsvis. På denne måten har banken en kontinuerlig prosess for å søke en optimalisering av kapitalanvendelsen i forhold til overordnet strategi/forretningsplan som skal søke å sikre at strategiske måltall nås.

Styret i SpareBank 1 Nordvest har vedtatt en strategi for risiko- og kapitalstyring. Dokumentet omfatter både beskrivelsen av komponentene i konsernets helhetlige risikostyring og beskrivelse av den interne prosessen for vurdering av konsernets kapitalbehov (ICAAP).

Strategien gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risiko- og kapitalstyring, og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette. Strategien skal også sikre at det interne rammeverket tilfredsstillende lover, forskrifter og beste praksis for god risiko- og kapitalstyring.

Figur 5-2 Modell for risiko- og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyring kan deles inn i områder som henger innbyrdes sammen som Figur 5-2 Modell for risiko- og kapitalstyring over viser. Elementene skal sikre en effektiv og hensiktsmessig styring. Gjennom dette oppnås finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

5.2.1 Strategisk målbilde/strategi

SpareBank 1 Nordvests strategiske målbilde danner grunnlaget for risiko- og kapitalstyringen. Konsernet gjennomfører årlig revisjon av konsernets strategiplanverk. Dette innebærer en gjennomgang av rammebetingelser, herunder konkurransesituasjon, krav fra offentlige myndigheter, endringer i kundeferd/kundebehov, kapitalbehovsvurderinger, organisering og fremtidig krav til kompetanse.

5.2.2 Risikokartlegging

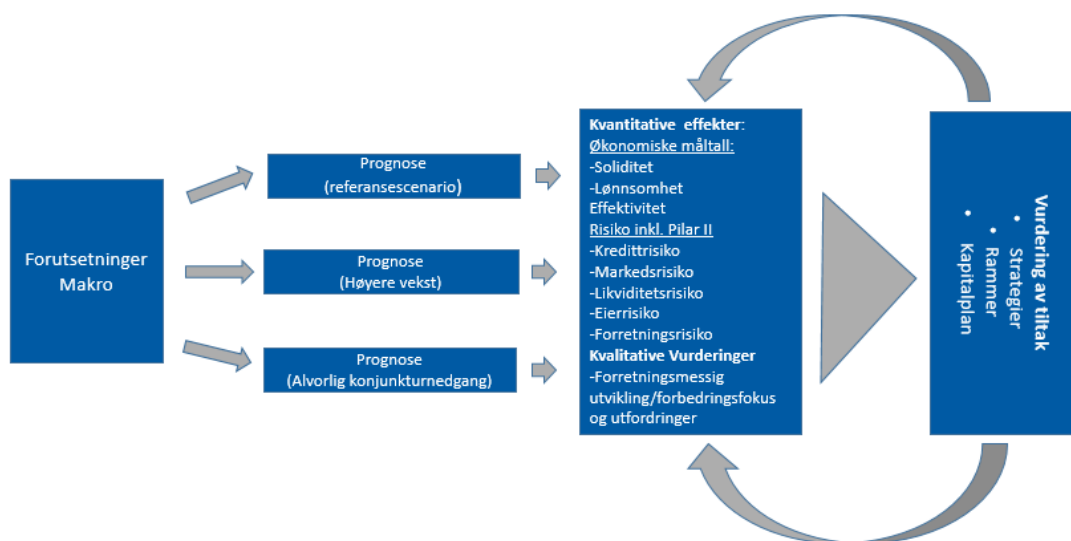
Identifisering av risiko er en framoverskuende prosess, integrert i strategiarbeidet. Prosessen dekker alle vesentlige kjente risikoer konsernet utsettes for og gjennomføres minimum årlig. Avdeling for risikostyring gjennomfører minimum årlig risikoworkshop for de mest sentrale risikoer.

5.2.3 Risikoanalyse

Det gjennomføres grundige analyser av risikoene som er identifisert for å forstå risikoens egenskaper og for å vurdere effekten av etablerte kontroll- og styringstiltak. For områder hvor de etablerte tiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende, implementeres nye tiltak. SpareBank 1 Nordvest etterstreber å kvantifisere alle vesentlige risikoer hvor kvantifiseringen skal bygge på anerkjente metoder for måling av risiko.

5.2.4 Stresstester og scenarioanalyser

Det gjennomføres periodiske stresstester og scenarioanalyser for å analysere negative hendelser som påvirker resultat, balansen og kapitaldekningen i konsernet. Analysene tar hensyn til en negativ makroøkonomisk utvikling i en periode på minimum 3 år frem i tid. Prosessen fremgår av figuren under. I tillegg gjennomføres stresstest av bankens likviditet, som beskrevet i avsnitt 6.3.7.

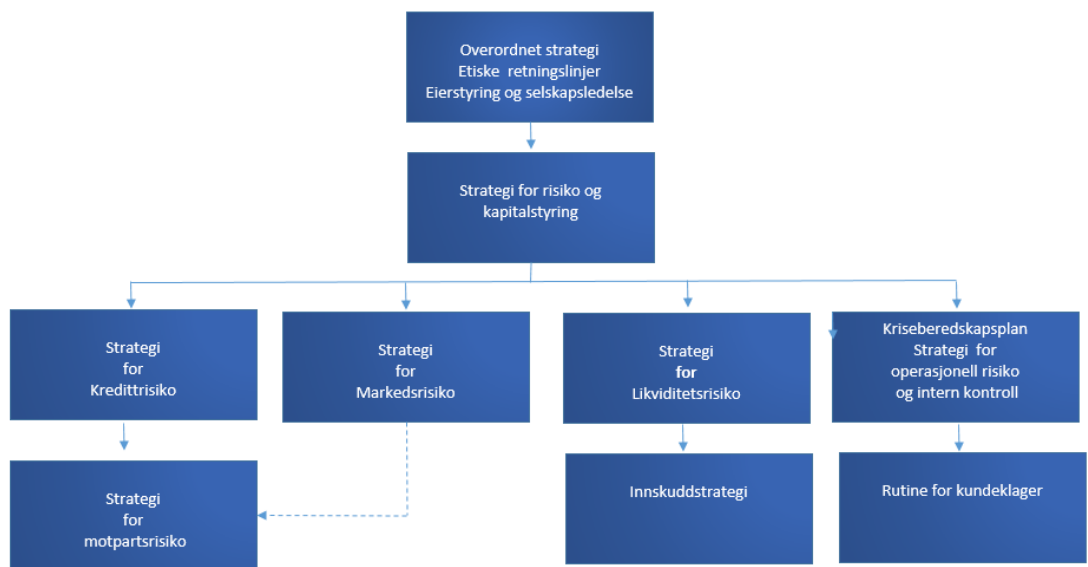
Figur 5-3 Stresstester

5.2.5 Risikostrategier

Håndteringen av risikoen skjer gjennom implementering av konsernets risikostrategier, som angir konsernets risikovilje og evne. Strategiene godkjennes av styret og gjennomgås minimum årlig. De ulike strategiene for styring av risiko er omtalt i avsnittet om risikoprofil over, og de presenteres grundigere i kapittel 6.

Ved valg av risikostrategi legges det i SpareBank 1 Nordvest tre prinsipper til grunn:

- Risikostrategiene skal gjenspeile konsernets overordnede mål og strategi.
- Risikostrategiene skal være en integrert del av konsernets løpende aktiviteter.
- Risikostrategiene må stå i forhold til konsernets evne og kapasitet.

Figur 5-4 Oversikt over strategier for risikostyring og kapitaldekning i Sparebank1 Nordvest

5.2.6 Beredskapsplan og gjenopprettingsplan

Banken har egen kriseberedskaps- og kontinuitetsplan som angir hvordan krisesituasjoner, med utgangspunkt i SpareBank 1 Alliansens felles Krise- og kontinuitetsplan, skal håndteres i SpareBank 1 Nordvest. I tillegg har banken en egen beredskapsplan for likviditet, og kapitaldekning. Dette for å være forberedt på situasjoner som kan oppstå som følge av risikoen knyttet til bankdrift.

Banken har utarbeidet en egen gjenopprettingsplan i tråd med finansforetaksloven § 20-5 og forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kapittel 20 del 4 avsnitt II, gjort gjeldende fra 1. januar 2019. SpareBank 1 Nordvest har krav om å utarbeide en forenklet gjenopprettingsplan med bakgrunn i at banken er en del av SpareBank 1 alliansen vi i tillegg utledet de krav som fremgår av Finanstilsynet rundskriv 10/19 retningslinjer for Gjenopprettingsplaner avsnitt 3.4 jfr. avsnitt 3.2.9. gjenopprettingsplanen ble vedtatt av bankens styre i januar 2020. Figuren under viser hvordan gjenopprettingsplanen er bygd opp.

Sammendrag						
Styring av planen		Strategisk analyse og gjenopprettingskapasitet		Vesentlige endringer	Informasjon og kommunikasjon	Forberedende tiltak
Styring av planen («Governance»)	Utvikling og vedlikehold	Strategisk analyse	Generell beskrivelse		Kommunikasjon og offentliggjøring	Internt
	Iverksettelse av planen		Kjernevirksomhet og kritiske funksjoner			
	Godkjenning		Juridisk og finansiell struktur			Eksternt
	Indikatorer		Eksterne avhengigheter			
	Sammenheng med risikostyringen		Gjenopprettings tiltakene			Håndtering av negative markedsreaksjoner
	Ledelsesinformasjonssystem		Scenarioene			
Forberedende tiltak						

[Finanstilsynets retningslinjer for gjenopprettingsplaner 10/2019](#)

Banken har egen kriseledelse som trer sammen om nødvendig. Det er utviklet ensartet metodikk for håndtering av kriser i SpareBank 1 Alliansen.

5.2.7 Kapitalstyring

Kapitalstyringsprosessen i SpareBank 1 Nordvest skal sikre:

- At konsernet vurderer ansvarlig kapital i forhold til vedtatt risikoprofil og kapitaldekningsmål.
- En strategi for opprettelse av forsvarlig kapitaldekning.
- En forsvarlig likviditetsstrategi som sikrer konkurransedyktig vilkår og langsiktig innlån fra kapitalmarkedene.
- At ledelsen og styret er orientert om status og forventet utvikling i risikoprofilen til konsernet.
- At ledelsen og styret er kjent med hvordan ulike hendelser kan påvirke resultat, kapitaldekning og likviditetssituasjonen til konsernet.

På grunnlag av det strategiske målbilde utarbeides en analyse av kapitalbehov for de påfølgende 3 år for å sikre langsiktig målrettet kapitalstyring. Analysen tar hensyn til framskrivning av konsernets finansielle utvikling for de neste tre årene. I den finansielle framskrivningen tas det utgangspunkt i forventet utvikling i perioden. Det gjennomføres minimum årlig scenarioanalyser som beregner hvordan en situasjon med alvorlig økonomisk tilbakeslag påvirker bankens finansielle utvikling og soliditet.

Figur 5-5 Prosess for vurdering av konsernets kapitalbehov

Med grunnlag i framskrivningene av det samlede kapitalbehovet gjør ledelsen og styret en samlet vurdering av om kapitalbehovet er tilstrekkelig tilpasset konsernets nåværende og fremtidige risikoprofil og strategisk målbilde. Størrelsen på kapitalen i SpareBank 1 Nordvest styres av interne vurderinger, krav nedfelt i kapitalkravforskriften og måltall satt av styret i banken.

5.2.8 Rapportering

Konsernets risikorapportering har som formål å sikre at alle relevante organisasjonsnivåer har tilgang på tilstrekkelig, pålitelig og relevant risikorapportering. Rapporteringen danner grunnlaget for den videre oppfølgingen og overvåkingen av risikoeksponeringen og risikostyringsprosessen i konsernet.

Rapport	Mottaker/ beslutningstaker			Frekvens minimum			Ukentlig	Kommentar
	Styret	Adm. Dir.	KL	Årlig	Kvartalsvis	Månedlig		
Risikostrategier	X	X		X				Risikoprofil: Risikovilje og risikoevne.
Risikopolicy kreditt og marked	X	X	X	X				Detaljerte mål og rammer for kredittrisiko og markedsrisiko.
ICAAP og ILAAP	X	X	X	X				Beregning og vurdering av bankens faktiske kapitalbehov sammenholdt mot regulativt krav ansvarlig kapital og bankens evne. Finansieringsrisiko, fundingfullmakt og bankens kapitalplan settes opp minimum årlig og revideres ved behov.
Gjenopprettingsplan	X	X	X	X				Gjenopprettingsplan skal revideres minimum årlig.
Risikorapport	X	X	X		X			Status og utvikling i forhold til risiko som påvirker banken, oppfølging av mål og rammer. Analyse av utviklingstrekk og kapitaldekning.
Compliancerapport	X	X	X		X			Informasjon om ny regulering, status etterlevelse av bl.a. boliglånsforskriften, informasjon om hendelsesrapportering med mer.
Rapportering på triggere	X	X	X			X		Det gjennomføres månedlig rapportering på triggerne i bankens gjenopprettingsplan.
Handlingsplan for oppfølging av brudd på styregodkjente mål og rammer	X	X				X		Dersom det oppstår brudd på styregodkjente mål og rammer, skal risikoeier angi hvilken handlingsplan som skal gjennomføres.
Økonomi/ Regnskapsrapport	X	X	X	X	X	X		Utvikling i resultat og balanse og de viktigste nøkkeltall med kommentarer.
Vurdering av nedskrivingsbehov		X	X		X			Gjennomgang av store risikoutsatte engasjementer.
Driftsrapport	X	X	X			X		Status og utvikling i forhold til mål og rammer for alle bankens avdelinger.
Boliglånsrapport	X	X	X		X			Gjennomgang av overholdelse av Finanstilsynets retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for lån til boligformål.
Ukesrapport likviditet		X	X				X	Likviditetsutvikling, gjennomgang av nøkkeltall knyttet til likviditet og funding.
Rapport anti hvitvasking	X	X	X	X				Gir blant annet oversikt over gjennomført minimum årlig risikoanalyse og resultat av etterlevelsesskontroller.

Figur 5-6 Rapportering i SpareBank 1 Nordvest

5.2.9 Oppfølging

SpareBank 1 Nordvest er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Risikostyring, Compliance og Juridisk skal bistå linjefunksjonen slik at det opprettes effektive systemer og prosesser for å følge opp etterlevelsen av gjeldende regelverk, videre skal funksjonen fange opp endringer i lover og forskrifter, bransjestandarder og interne retningslinjer.

5.3 Risikoprofil

Strategien til SpareBank 1 Nordvest angir at banken skal ha et moderat risikonivå. Med et moderat risikonivå menes at en enkelt hendelse ikke skal kunne true bankens finansielle stabilitet. Det er i overordnet strategidokument definert målsettinger knyttet til nøkkeltall, måltall og rammer for banken som definerer risikoprofilen. Risikoprofilen følges opp gjennom periodiske rapporteringer av måloppnåelse til ledelsen og styret.

6 Risikoområder

Med risiko skal forstås alle forhold som kan hindre konsernet i å nå sine mål nedfelt i overordnet strategi.

<i>Kredittrisiko</i>	Risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.
<i>Markedsrisiko</i>	Risiko for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkedet.
<i>Likviditesrisiko</i>	Risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.
<i>Operasjonell risiko</i>	Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter juridisk risiko, men ikke strategisk risiko eller omdømmerisiko.
<i>Forretningsmessig risiko</i>	Risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeatferd.
<i>Eierrisiko</i>	Risiko for tap i datterselskaper og tilknyttede selskaper knyttet til den risiko som det enkelte selskap påtar seg i sin drift, så vel som risikoen for at det må tilføres ny kapital i ett eller flere av disse selskapene.
<i>Omdømmerisiko</i>	Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter og myndigheter.
<i>Strategisk risiko</i>	Risiko for svikt i inntjening og generering av kapital som skyldes endringer i rammebetingelser, dårlige forretningsmessige beslutninger, dårlig implementering av beslutninger eller manglende tilpasning til endringer i forretningsmessige rammebetingelser.
<i>Etterlevelses (compliance) risiko</i>	Risiko for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/ bøter, økonomisk tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover/ forskrifter, standarder eller interne retningslinjer.
<i>Anti-hvitvaskrisiko</i>	Risikoen for at bankens produkter og tjenester blir misbrukt til hvitvasking eller terror-finansiering.
<i>Forretningskikkrisiko</i>	Risikoen for tap av konsesjon, andre offentlige sanksjoner eller straffereaksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap som følge av at bankens forretningsmetoder eller de ansattes jobbadferd i vesentlig grad skader kundenes interesser eller markedets integritet.

Regulatorisk risiko	Risikoen for at endringer i det regulatoriske rammeverket i vesentlig grad påvirker bankens lønnsomhet, kapitalbehov eller rammevilkår for øvrig på en negativ måte.
Risikoen for uforsvarlig gjeldsoppbygging	Risikoen for at konsernets soliditet reduseres uforholdsmessig som følge av høy andel fremmedfinansiering og overdreven gjeldsoppbygging
Systemrisiko	Risiko for en ustabil finansiell situasjon blir så omfattende at det fører til en systemsvekkelse hvor økonomisk vekst og velferd blir alvorlig skadelidende.
Bærekraftsrisiko (ESG-risiko)	<ul style="list-style-type: none"> • Endringer i natur-klima og eller miljøforhold (E) har direkte eller indirekte negativ effekt for banken. • Manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventninger knyttet til, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og god forretningskikk (S) • Manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventning knyttet til styring og kontroll (G)

Tabell 6-1 Risikoområder

De viktigste risikoområdene er beskrevet ytterligere i avsnittene 6.1 til og med 6.5.

6.1 Kredittrisiko

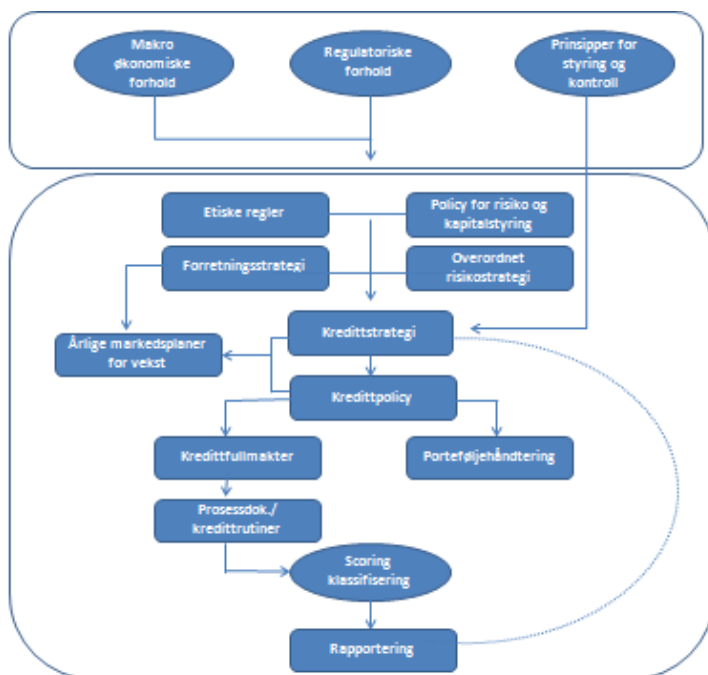
Risiko for tap som følge av kundens eller andre motparters manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Konsentrasjonsrisiko for kreditt defineres som risiko for tap som følge av tap knyttet til store enkeltengasjement, enkeltbransjer og geografiske områder. Kredittrisikoen er den største risikoen i SpareBank 1 Nordvest.

6.1.1 Styring og kontroll

Kredittrisikoen styres gjennom konsernets overordnede strategi, kredittpolicy, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner. Strategi for kredittrisiko er omtalt i sammenheng med andre risikostrategier i avsnittet 5.2.5. Med bakgrunn i overordnet strategi defineres kredittpolicy, mål og rammer for eksponering knyttet til porteføljer, bransjer, geografiske områder og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for å styre og måle risikoeksponeringen opp mot vedtatt risikoprofil. Overordnet strategi trekker i tillegg opp retningslinjer og rammer for konsentrasjonsrisiko. Kredittpolicyer og rutiner rundt kredittgivning revideres minimum årlig.

Risikostyring foretar uavhengig risikooppfølging og rapportering knyttet til den samlede risikoeksponeringen til ledelsen og styret.

Kredittvurderingsprosess

Figur 6-1 - Kredittvurderingsprosess og forhold som påvirker denne

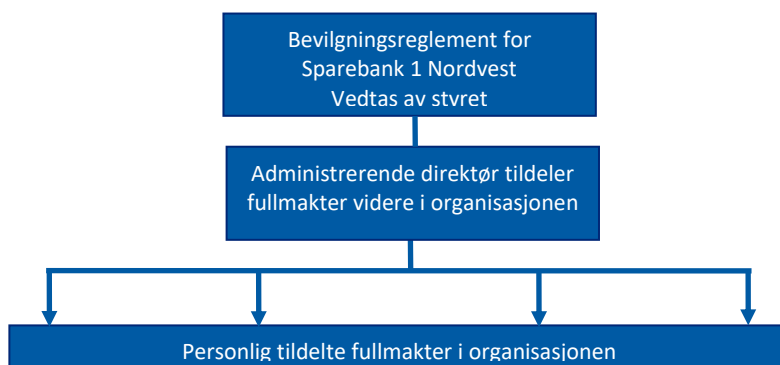
SpareBank 1 Nordvest benytter beslutningsstøttesystemer i kredittgivingen. Basert på en rekke faste opplysninger saksbehandler innhenter scores kundene. Scorekort for personmarkedet og bedriftsmarkedet benyttes for kvantifisering av misligholdssannsynlighet. Det gjennomføres klassifisering av den enkelte kunde og av porteføljen.

Tilbakebetalingsevne og sikkerhetsstillelse er avgjørende for score og kredittgiving. Lånebeløp, tilbakebetalingsevne og sikkerhet avgjør fullmaktsnivå for beslutning. SpareBank 1 Nordvest har flere fullmaktsnivå som avgrenses av risikoklasse, engasjementsstørrelse og bransje. Kreditthåndbøkene for både personmarkedet og bedriftsmarkedet revideres minimum årlig.

Sentralt i bankens kredittvurderingsprosess står risikoklassifiseringssystemet. Dette systemet er basert på risikomodeller som tar utgangspunkt i statistiske beregninger og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellen omtales i avsnitt 6.1.2.

Bevilgning

Bevilgningsreglementet som er godkjent av styret, gir administrerende direktør kredittfullmakt. Administrerende direktør delegerer igjen fullmakt videre til de ulike beslutningsnivåene i organisasjonen etter enkeltengasjementets størrelse og risiko. Alle fullmakter i SpareBank 1 Nordvest er personlige.

6.1.2 Modellbeskrivelse

SpareBank 1 Nordvests eksponering for kredittrisiko følges opp ved hjelp av konsernets porteføljestyresystem. Den risikomessige utviklingen i porteføljen følges opp regelmessig, med særlig vekt på utviklingen i risikoklassifisering (migring), forventet tap og økonomisk kapital.

Kredittrisikoen er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1-alliansens modell for beregning av misligholdssannsynlighet (PD), forventet tap (EL), tap gitt mislighold (LGD) og uventet tap (UL).

Modellene som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregninger, og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene baserer blant annet på følgende komponenter:

Sannsynlighet for mislighold – PD (probability of default)

Kundene blir klassifisert i risikoklasser ut fra beregnet sannsynligheten for mislighold av engasjementet i kommende 12 måneders periode. Kapitalkravforskriften § 10-1 definerer et engasjement som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet ikke er uvesentlig. SpareBank 1 Nordvest bruker beløpsgrense på 1.000 kroner som «ikke uvesentlig».

Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som adferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement, se tabell under avsnittet om klassifisering. Grensene for de ulike klassene vises i Tabell 6-3.

For bedriftsmarkedet benyttes ulike scorekort for å fastsette risikoklassene, scorekortene er bransjespesifikke. Disse vektet finansielle nøkkeltall ulikt for forskjellige bransjer. Modellen for personmarkedet bruker andre nøkkeltall enn de som brukes for bedriftsmarkedet. Personmarkedsmodellen benytter fire ulike vektinger av nøkkeltallene overfor kundene.

Forventet eksponering ved mislighold – EAD (exposure at default):

EAD er en beregnet størrelse av forventet eksponering hvis en kunde går i mislighold. Beregningen tar utgangspunkt i bankens samlede eksponering mot kundene, inkludert innvilgede men ikke trukne rammer og garantier.

Tapsgrad ved mislighold – LGD (loss given default):

LGD er en vurdering av hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Realisasjonsverdier knyttet til stilte sikkerheter for kundens engasjement fastsettes med bakgrunn i erfaringstall over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer antatt salgsverdi i en nedgangskonjunktur.

Sikkerheter

Alle engasjement blir tildelt en sikkerhetsklasse i porteføljesystemet. Sikkerhetsklassen tildeles med utgangspunkt i størrelsen på sikkerhetsgraden, se Tabell 6-3 Klassifiseringsmodell. Banken har retningslinjer for verdivurdering av sikkerhetene. Bevilgning av kreditter skal skje mot tilfredsstillende sikkerheter. I forbindelse med årlig engasjementsgjennomgang gjennomføres ny sikkerhetsvurdering. Depot kontrollerer kontinuerlig at banken har rettsvern for etablerte sikkerheter. I personmarkedsporteføljen etableres det pant for bestemte mellomværende med kunden, mens det i bedriftsmarkedsporteføljen hovedsakelig tas pant for ethvert mellomværende med bankens kunde eller kundegruppe. Hovedtypene av sikkerheter SpareBank 1 Nordvest benytter framgår av Tabell 6-2.

	Personmarkedet	Bedriftsmarkedet
Fast eiendom	X	X
Motorvogner	X	X
Fritidsbåter	X	
Verdipapirer	X	X
Kausjoner	X	X
Driftstilbehør		X
Skip		X
Anleggsmaskiner		X
Varelager		X
Landbruksløsøre		X
Kundefordringer		X
Innskudd		X

Tabell 6-2 Sikkerheter i SpareBank 1 Nordvest

Banken følger finansavtalelovens avgrensede regler for motregning for kunder i personmarkedssegmentet. For kunder i bedriftsmarkedssegmentet benyttes alminnelig motregningsrett.

Klassifisering

Alle engasjementer tildeles en risikoklasse basert på sannsynligheten for mislighold (PD) og en sikkerhetsklasse ut fra hvor mye banken forventer å tape dersom kunden ikke innfrir sine forpliktelser (LGD). Grensene for de ulike klassene er gjengitt under:

Risikogruppe	PD* (Misligholds- sannsynlighet)	Sikkerh.kl. 1	Sikkerh.kl. 2	Sikkerh.kl. 3	Sikkerh.kl. 4	Sikkerh.kl. 5	Sikkerh.kl. 6	Sikkerh.kl. 7
		Over 120%	100 - 120%	80 - 100%	60 - 80%	40 - 60%	20 - 40%	0 - 20%
A	0,00 - 0,10 %							
B	0,10 - 0,25 %							
C	0,25 - 0,50 %							
D	0,50 - 0,75 %							
E	0,75 - 1,25 %							
F	1,25 - 2,50 %							
G	2,50 - 5,00 %							
H	5,00 - 10,00 %							
I	10,00 - 99,99 %							
J	Mislighold							
K	Mislighold							

Laveste risiko
Lav risiko
Middels risiko
Høy risiko
Høyeste risiko
Mislighold

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er det beløp som morbanken og konsernet statistisk forventer å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12-måneders periode. Beregningene er basert på et langsiktig snitt gjennom en konjunktursyklus.

Ved nedskrivning blir kapital på alle utlån uavhengig av tidligere risikoklassifisering flyttet til risikogruppe mislighold.

Tabell 6-3 Klassifiseringsmodell

Basert på disse to klassifiseringene blir hvert engasjement tildelt en risikoklassifisering. I porteføljesystemet er det fem klassifikasjoner: Svært lav, lav, middels, høy og svært høy risiko, samt en gruppe for misligholdte og nedskrevne engasjementer.

Validering

SpareBank 1 Nordvest validerer risikoklassifiseringsmodellen gjennom verktøy som Kompetansesenter for kreditt i SpareBank 1 -alliansen har utviklet for kvantitativ validering. Kredittmodellen har over tid og ved vår gjennomgang pr. 31.12.19 vist god rangeringsevne, det vil si at misligholdte engasjementer i risikoklasse J og K kommer fra de svakeste risikoklassene ett år tidligere. Med bakgrunn i at SpareBank 1 Nordvest beregner kredittrisiko etter standardmetoden er banken ikke forpliktet å gjennomføre validering.

Risikoprising

SpareBank 1 Nordvest benytter modellen som støtte til beregning av priser på enkeltengasjementer ut fra et fastsatt avkastningskrav på risikojustert kapital. Engasjementets risiko- og sikkerhetsklasse inngår i prisberegningen. Ved endelig prising inngår også flere andre vurderinger.

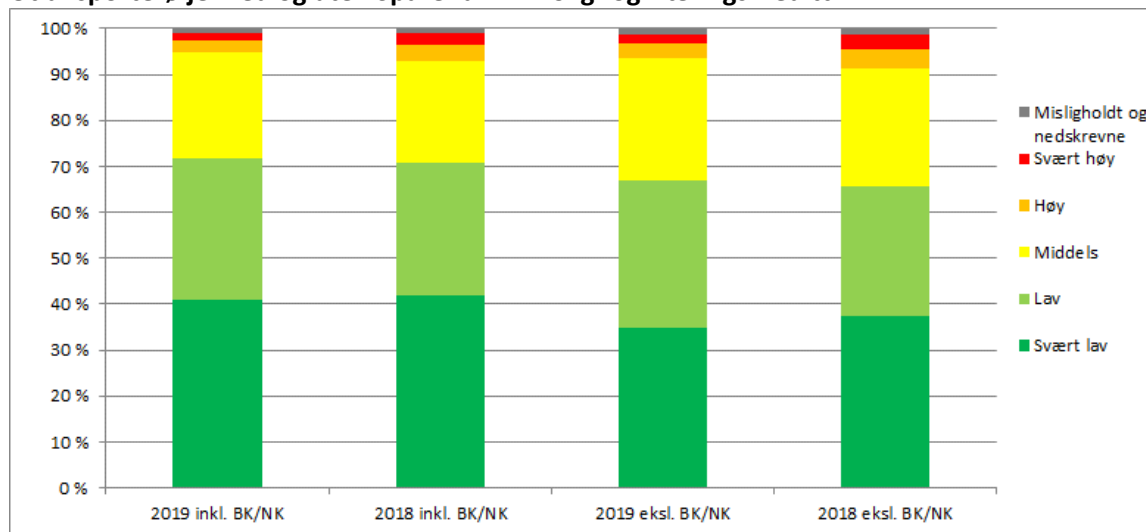
Kapitalkravberegning

Ved beregning av kapitalkravet brukes standardvekter i tråd med kapitalkravforskriften. Beregnet kapitalkrav for kredittrisiko er omtalt under avsnitt 6.1.7.

6.1.3 Porteføljeinformasjon

Porteføljeoversikten viser sammensetningen og utviklingen i utlånsporteføljen målt med bankens interne risikoklassifiseringssystem.

Utlånsportefølje med og uten SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt:

Figur 6-3 - Total utlånsportefølje

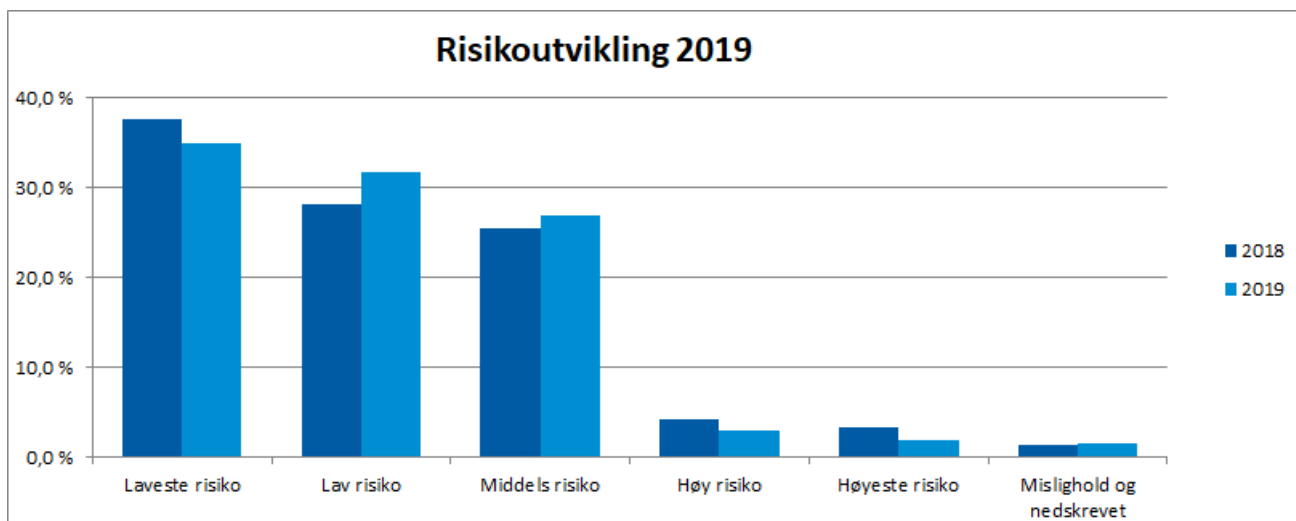
SpareBank 1 Nordvest har eierandeler i SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt, som banken selger lån til som en del av bankens fundingstrategi. For ytterligere informasjon, se avsnitt 6.3.4.

Engasjementsbeløp fordelt på risikogrupper:

Hele tusen kroner	2019			2018		
	Volum	Antall	Andel	Volum	Antall	Andel
Risikogruppe						
Svært lav	4.895.306	3.553	35,02 %	4.943.084	3.782	37,61 %
Lav	4.446.879	2074	31,81 %	3.704.855	1.963	28,19 %
Middels	3.749.082	2.168	26,82 %	3.333.092	2.042	25,36 %
Høy	420.911	313	3,01 %	545.890	350	4,15 %
Svært høy	261.961	495	1,87 %	444.510	471	3,38 %
Misligholdt og nedskrevne	203.909	115	1,46 %	170.353	157	1,30 %
Sum	13.978.049	8.718	100,00 %	13.141.784	8.765	100 %

Tabell 6-4 Engasjementsbeløp ekskl. SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt

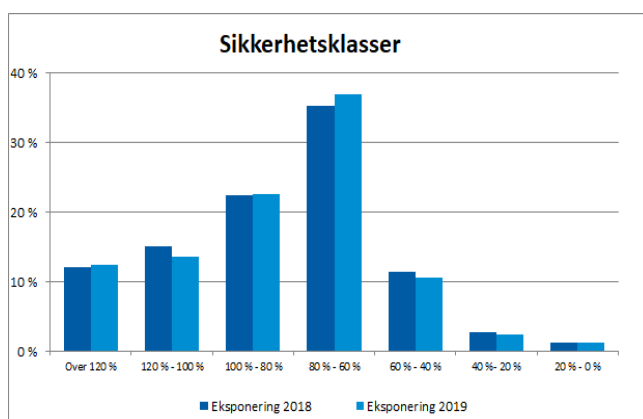

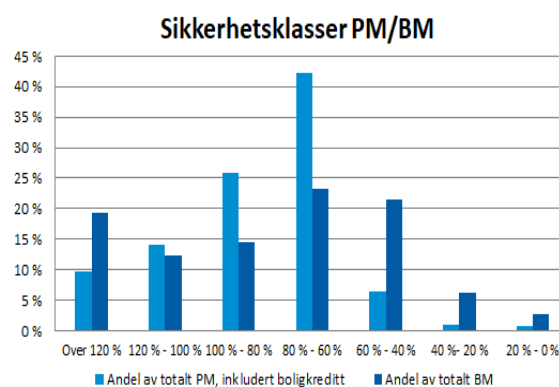
Figur 6-4 Utvikling i risikoklasser

I 2019 var 93,7 % av det totale volumet av utlån i risikogruppe middels, lav eller svært lav risiko, mot 91,7 % i 2018. Banken har hatt en noe migrasjon fra andelen laveste risiko til risikoklasser med noe høyere risiko fra 2018 til 2019 som det fremgår av Figur 6-4 Utvikling i risikoklasser.

6.1.4 Sikkerhet

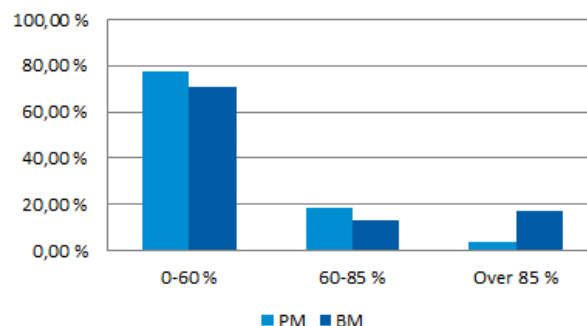
Figur 6-5 Utvikling i sikkerhetsklasser totalporteføljen

Figur 6-6 Utlån fordelt i forhold til sikkerhetsdekning.

Hovedtyngden av bankens utlånsportefølje er godt sikret, 26 % har sikkerhetsdekning ut over 100 % ytterligere 23 % ligger her en sikkerhetsdekning mellom 80 %-100 % av engasjementet. Når sikkerheter verdifastsettes i våre modeller reduseres markedsverdiene med reduksjonsfaktorer ut fra type sikkerhet. Eksempelvis reduseres Næringseiendom med mer enn 50 % når sikkerhet verdifastsettes. Vurderingene får på denne måten et risikofradrag som hensyntar en lavkonjunktur.

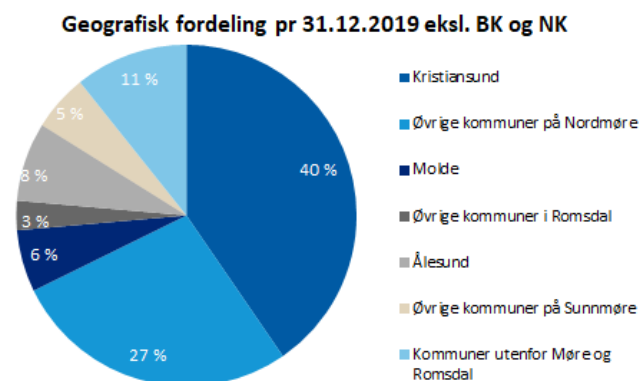
Figur 6-7 viser at 96,2 % av lånene i personmarkedet og 83,2 % av lånene i bedriftsmarkedsporføljen som er sikret med pant i fast eiendom er innenfor 85 % belåningsgrad. Banken har høyt fokus på boliglånforskriften og styrebehandler kvartalsvis nivåene utover 85 % belåningsgrad for nedbetalingslån og 70 % belåningsgrad knyttet til flexilån. Bankens kredittpolicy gir klare retningslinjer for slik behandling.

Figur 6-7 Belåningsgrad

6.1.5 Konsentrasjonsrisiko

Defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om: store enkeltkunder, enkelte bransjer, geografiske områder, sikkerheter med samme risikoegenskaper og motparter i interbankoperasjoner eller handel med finansielle derivater.

Figur 6-8 Brutto utlån 31.12.2018 fordelt på geografiske områder

Geografi:

Brutto utlån fordelt på geografiske områder	Brutto utlån	Engasjement	Mislighold over 30 dager og nedskr.	Nedskrivninger trinn 3
Nordmøre	8.814.701	9.450.471	159.307	19.709
Romsdal	1.155.345	1.206.554	11.586	3.394
Sunnmøre	1.655.243	1.793.098	27.078	2.835
Kommuner utenfor Møre og Romsdal	1.496.506	1.527.926	5.938	3.676
Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	13.121.795	13.978.049	203.909	29.614
Nedskrivninger trinn 3	29.612	29.614		
Nedskrivninger trinn 1 og trinn 2	24.030	25.243		
Sum etter nedskrivninger	13.068.153	13.923.192		

Tabell 6-5 Geografisk fordeling

* Nedskrivninger trinn 3 er tidligere benevnt som individuelle nedskrivninger

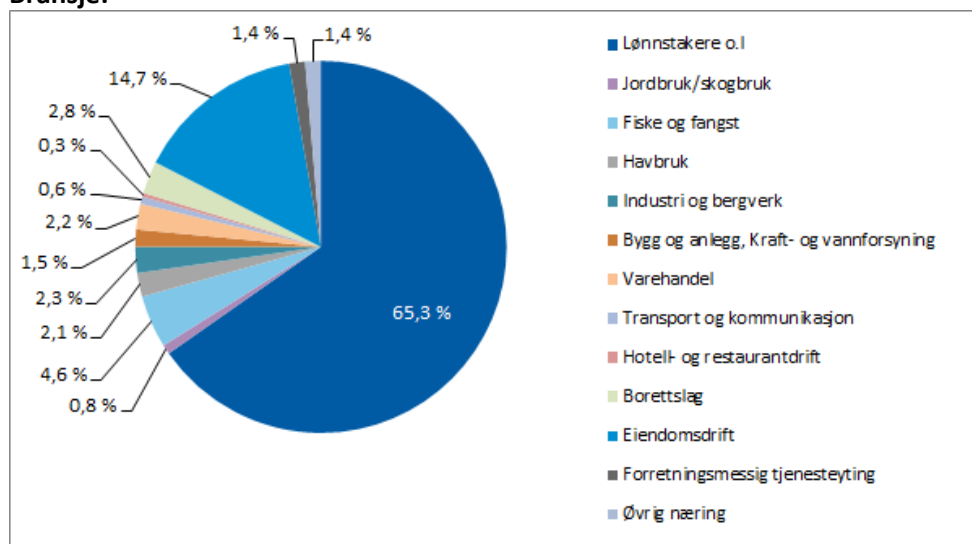
Mislighold i Tabell 6-5 Geografisk fordeling og Tabell 6-7 Bransjefordeling er totalt volum på kundeengasjementene i risikoklasse J og K se avsnitt 6.1.2.

Hovedtyngden av bankens portefølje har eksponering og er lokalisert i Møre og Romsdal, i tråd med bankens strategiske målsetting. Det er gjennomført skjønnsmessig beregning av kapitalbehov knyttet til geografi. I Tabell 6-9 angis misligholdet ut fra saldo på enkeltkonti.

Konsern 2019 (i hele tusen)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanker	87.903	-	-	-	-	87.903
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	561.682	-	-	182.863	-	744.545
Netto utlån til og fordringer på kunder	1.296.686	31.888	42.105	355.720	11.341.754	13.068.153

Tabell 6-6 Engasjement fordelt på løpetid

Bransje:

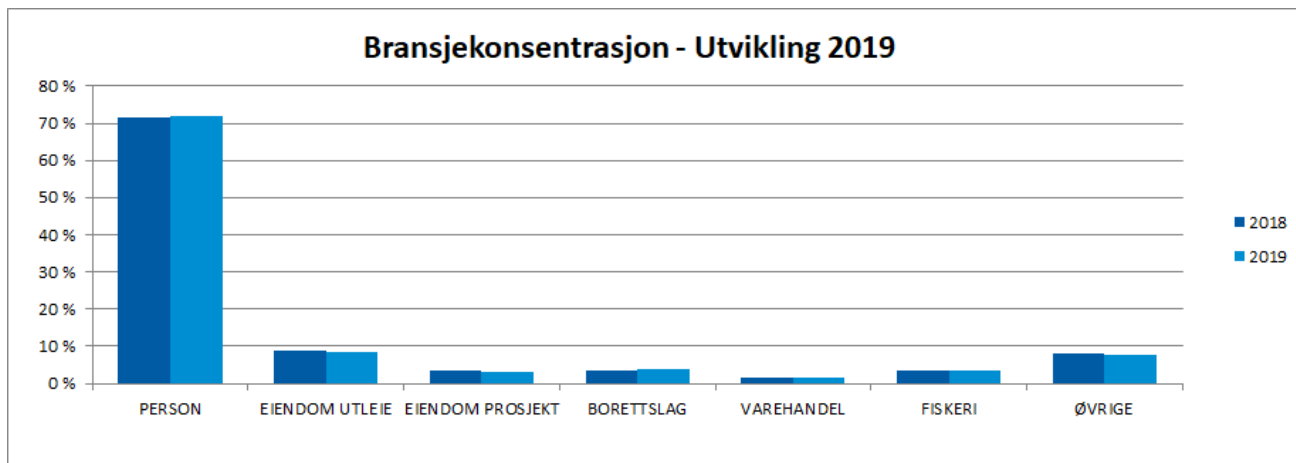

Figur 6-9 Brutto utlån 31.12.2019 fordelt på bransje

Konsern	Brutto utlån fordelt på sektor og næring			Nedskrivninger trinn 3	Netto mislighold og nedsk.
	Brutto utlån	Engasjement	Mislh og nedskr.		
Lønnstakere o.l	8.777.359	9.126.636	46.487	8.639	37.848
Jordbruk/skogbruk	104.289	114.750		0	0
Fiske og fangst	608.185	639.418		0	0
Havbruk	270.350	288.419		0	0
Industri og bergverk	263.124	315.206		0	0
Bygg og anlegg, Kraft- og vannforsyning	151.210	207.742	8.738	304	8.434
Varehandel	216.269	313.019	2.391	285	2.106
Transport og kommunikasjon	64.953	85.766		0	0
Hotell- og restaurantdrift	41.695	47.015	2.027	733	1.294
Borettslag	375.204	394.904		0	0
Eiendomsdrift	1.920.975	2.061.079	118.052	16.117	101.935
Forretningsmessig tjenesteyting	161.086	193.221	1.168	1.002	166
Øvrig næring	167.096	190.875	25.045	2.534	22.511
Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	13.121.795	13.978.049	203.909	29.614	174.295
Nedskrivninger trinn 3	29.612	29.614			
Nedskrivninger trinn 1 og trinn 2	24.030	25.243			
Sum etter nedskrivninger	13.068.153	13.923.192			

Tabell 6-7 Bransjefordeling – oppdater engasjement

* Nedskrivninger trinn 3 er tidligere benevnt som individuelle nedskrivninger

Figur 6-10 Bransjekonsentrasjon inkl. SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt

SpareBank 1 Nordvest har vedtatt en ramme for hvor stor andel av totalporteføljen som kan eksponeres mot bedriftsmarkedet.

Bedriftsmarkedsporføljen vurderes å være godt diversifisert og en stor andel av porteføljen er i bransjene fiskeri, landbruk, offentlig sektor og borettslag som er motsyklisk til oljenæringen.

Eiendom utleie har et volum på ca. 29 % av bedriftsmarkedsporføljen. Banken har ikke eksponering direkte mot oljeservicenæringen i eiendom utleie, men indirekte en svært lav eksponering gjennom leietakere i oljeservicenæringen. Eksponeringen anses forsvarlig og er innenfor ramme for konsentrasjon innenfor en enkelt bransje.

Det rapporteres kvartalsvis til ledelsen og styret knyttet til etterlevelse av rammene. SpareBank 1 Nordvest beregner kapitalbehov basert på konsentrasjonsrisikoen i bransjer ettersom en antar at en portefølje med sterke konsentrasjoner i en bransje, kan være mer utsatt for tap enn en fulldiversifisert portefølje. Kapitalbehovet beregnes som et påslag ut fra hvor spredt totalt EAD og UL er på ulike bransjer.

Store engasjement:

Et engasjement er definert som stort når samlet engasjement innenfor en debitorgruppe utgjør 10 % eller mer av bankens ansvarlige kapital. Banken har etablert rammer for antall store engasjement, samt tillat andel eksponering i ulike bransjer. Forskrift om kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks store engasjementer tillater at inntil 25 % av ansvarlig kapital kan lånes ut mot en enkelt motpart gitt at dette vurderes som forsvarlig.

Samlet eksponering mot engasjementer som er definert som store, kan ikke overstige bankens ansvarlige kapital. Til sammen utgjør store engasjement tilknyttet bankens utlånsportefølje 25 % av bankens ansvarlige kapital ved utgangen av året. Dette gjelder to motparter.

Ved beregning av økonomisk kapital i Pilar 2 tilknyttet konsentrasjonsrisiko for store engasjement, benyttes beregning av "Granularity Adjustment" (GA)". Engasjement som er store sammenlignet med resten av porteføljen, får et forhøyet kapitalpåslag (GA). Konsentrasjonsrisikoen til porteføljen beregnes da som summen av hvert enkelt kapitalpåslag (GA) for alle engasjement.

6.1.6 Verdiendringer, mislighold – utvikling i risikoklasser og nedskrivninger

IFRS 9 Finansielle instrumenter erstattet IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. SpareBank 1 Nordvest tok i bruk standarden fra 1. januar 2018.

Sikringsbokføring

IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Kravet om en sikringseffektivitet på 80–125 prosent er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kredittrisiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Etter IFRS 9 er det tilstrekkelig med en prospektiv (fremadskuende) effektivitetstest, men etter IAS 39 måtte sikringseffektiviteten vurderes både prospektivt og retrospektivt (tilbakeskuende). Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. SpareBank 1 Nordvest har valg å videreføre sikringsbokføringen i samme utstrekning som tidligere år.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier;

- virkelig verdi med verdiendring over resultatet
- virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat med reklassifisering
- amortisert kost

For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter. Gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen, utlån, kreditt og garantier. Tapsestimatene beregnes basert på 12-måneders og livslang sannsynlighet for kundens mislighold (probability of default – PD), lånets tap ved mislighold (loss given default – LGD) og lånets eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

Datavarehuset inneholder historikk for observert misligholdsrate (PD) og observert tapsgrad (LGD). Dette vil danne grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Banken vurderer fremtidsrettet informasjon som makroøkonomiske faktorer som for eksempel arbeidsledighet, BNP-vekst, renter, boligpriser og økonomiske prognoser for å kunne gi fremtidsrettet informasjon som er så korrekt som mulig. Det produseres månedrapporter for validering og stresstesting, som inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette er viktige analyser for å kunne lage gode estimater på PD og LGD fremover som ECL-formelen krever. Stresstestene inneholder ulike scenario for makroøkonomiske hovedstørrelser og hvordan dette kan påvirke estimatene for PD, LGD, EAD, EL (forventet tap) og UL (risikojustert kapital) i både regulatoriske og økonomiske kredittmodeller. Basisscenarioet fra stresstestene er laget på bakgrunn av referansebanen i Pengepolitisk rapport fra Norges Bank. Dette gir et grunnlag for å lage et basisscenario for IFRS 9-beregningene.

Definisjonen av mislighold under trinn 3 (se under) er sammenfallende med intern risikostyring og kapitalkravs beregninger. Her anvendes 90 dagers overtrekk som et viktig kriterium for mislighold. Kriteriene for vesentlig økning i kredittrisiko beskrives i trinn 1 og 2 under. Vesentlig økning i kredittrisiko måles for det enkelte utlånet. Tapsavsetningen i trinn 2 og 3 beregnes og rapporteres i grupper av finansielle instrumenter. For utlånsporteføljen skilles det mellom person – og bedriftsmarkedet.

Trinn 1

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinregning får en avsetning til tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Følgende kriterier må være oppfylt for at det ikke har skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko:

- PD er mindre enn doblet fra innvilgelse, og/eller
- PD < 1,25 %

Trinn 2

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap (risikoklasse er ikke J eller K). For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Avgrensing mot trinn 1 avhenger av om det har skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko, med mindre dette kan tilbakevises. Vesentlig endring i kredittrisiko inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager uavhengighet av nivået på PD eller eiendeler knyttes til kunder som har kommet på watchlist. Kundene på watchlist har som hovedregel en vesentlig økning i kredittrisiko dersom PD er minst doblet siden innvilgelse, og PD er høyere enn 1,25 %.

Følgende kriterier må dermed være oppfylt for at det skal ha skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko:

- PD er minst doblet siden innvilgelse, og
- PD > 1,25 % eller
- minst 30 dagers forsinket betaling

Trinn 3

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Banken har definert at det er objektive bevis for tap når et utlån er i mislighold (risikoklasse J eller K). Denne definisjonen er i tråd med definisjonen som gjelder for intern risikostyring og for regulatorisk kapitalkravs-beregning for IRB-bankene.

Mislighold defineres som følgende:

- 90 dager overtrekk og beløp over 1.000 kroner.
- Tapsavsetning/konstatert
- Konkurs/gjeldsordning

Når det er overveiende sannsynlige at tapene er endelige klassifiseres tapene som konstaterte.

Et engasjement migrerer til ett lavere trinn når vilkårene for den opprinnelige migreringen ikke lenger er tilstede.

Det benyttes ikke makroøkonomiske tall direkte inn i modellen, men modellen tillater scenariovæking på porteføljnivå der det er mulig å overstyre vekten for tre makroøkonomiske scenarier. Vektingen holdes stabil såfremt det ikke skjer noe vesentlig om underbygger justering. Vektingen til Sparebank 1 Nordvest har i hele 2019 vært satt til 80/10/10.

Scenario 1: «Base case». Det scenarioet man tror mest på, avviker ikke vesentlig fra dagens situasjon. Her kan man legge til grunn makroøkonomiske prognosene (for eksempel til Norges Bank), men den enkelte bank kan ha grunner til å avvike fra dette f.eks når bankens markedsområde utvikler seg annerledes enn landet totalt sett.

Scenario 2: «Worst case». Økonomiske utsikter er dårligere enn scenario 1 (gitt at man faktisk ikke er i og står overfor en fortsatt alvorlig lavkonjunktur). Her bør det legges til grunn en lavkonjunktur tilsvarende det man bruker i ICAAP. PD og LGD er vesentlig høyere enn i scenario 1, f.eks tilsvare nivåene ved forrige finanskrisen, justert for endringer i porteføljekvalitet.

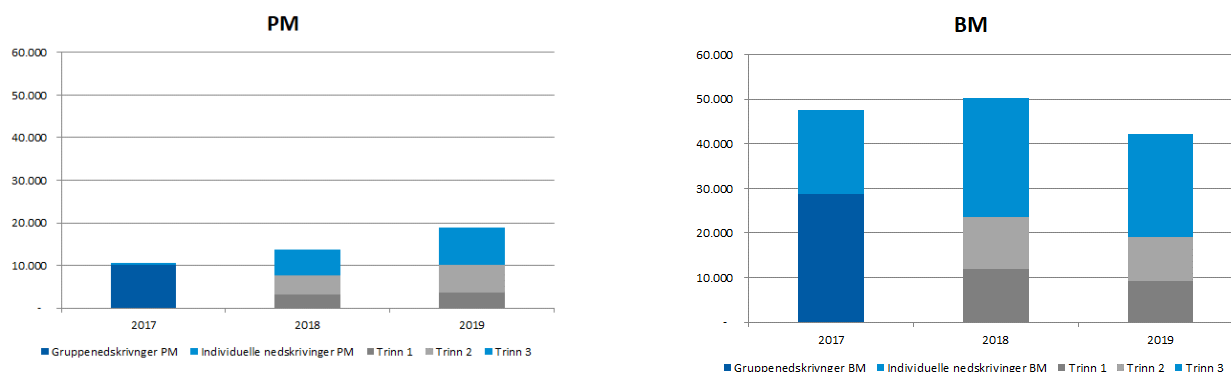
Scenario 3: «Best case». Økonomiske utsikter som er bedre enn scenario 1. Her bør det legges til grunn PD og LGD-nivå fra år da norsk økonomi var i en god konjunktursituasjon med høy oljepris, meget lav arbeidsledighet og lav rente. Banken må imidlertid fortsatt gjøre egne vurderinger.

Banken har vurdert og hensyntatt den direkte og indirekte effekten av oljeprisfallet ved vurderingene av bankens nedskrivningsbehov pr 31.12.19 for gjennomførte nedskrivninger ved utgangen av 2019.

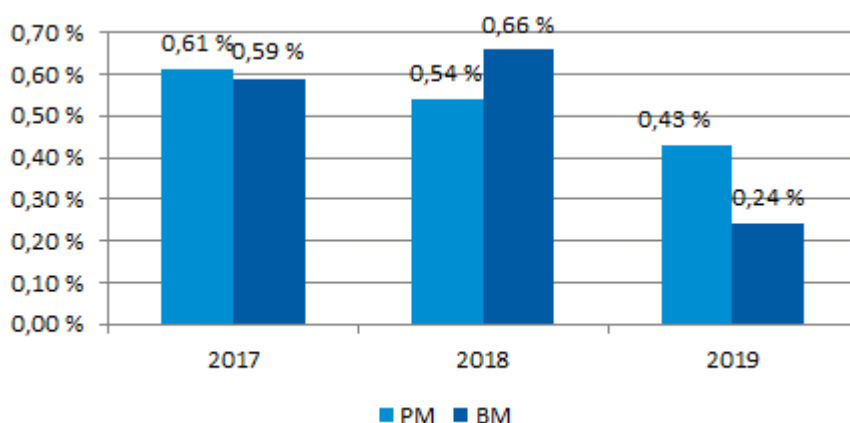
Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Morbank/Konsern			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.19	17.037	17.885	32.775	67.698
<i>Avsetning til tap</i>				
<i>Overført til (fra) trinn 1</i>	4.321	-4.298	-23	-
<i>Overført til (fra) Trinn 2</i>	-651	706	-55	-
<i>Overført til (fra) Trinn 3</i>	-237	-4.290	4.527	-
<i>Nye utstedte eller kjøpte utlån</i>	4.526	1.961	905	7.392
<i>Økning i trekk på eksisterende lån</i>	1.550	5.524	15.312	22.385
<i>Reduksjon i trekk på eksisterende lån</i>	-9.762	-1.136	-6.708	-17.606
<i>Utlån som har blitt fraregnet</i>	-2.836	-5.057	-7.978	-15.871
<i>Konstaterte nedskrivninger</i>	-	-	-9.140	-9.140
<i>Innbetalinger på tidligere nedskrivninger</i>	-	-	-	-
UB 31.12.19	13.947	11.296	29.614	54.858

Tabell 6-8 Verdiendringer og nedskrivning

Nedskrivninger/trinn 1 og 2 knyttet (tidligere gruppevisenedskrivninger) til bedriftsmarkedsporteføljen utgjør 19,1 mill., en reduksjon på ca. 4 mill. i forhold til 2018. Nedskrivninger/trinn 1 og 2 totalt for 2019, inkludert personmarkedet (PM) utgjør 25,2 mill. og redusert med ca. 6 mill. fra 2018.

Figur 6-11 Utvikling i balanseførte nedskrivninger 2017-2019, PM og BM

Figur 6-12 Mislignhold ut over 90 dager

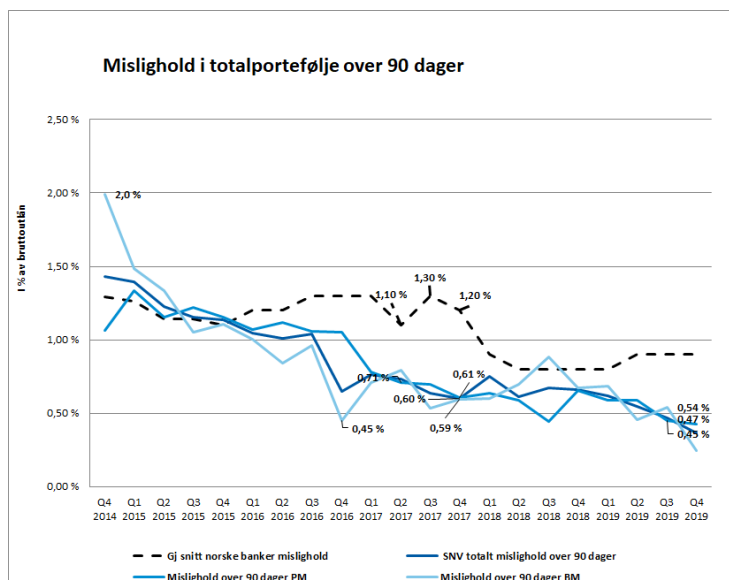
2019 (i hele tusen kroner)	Under 30 dager	31-90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
- Personmarked	100.392	11.092	22.564	134.048
- Bedriftsmarked	16.845	2.551	4.613	24.008
Sum	117.237	13.643	27.177	158.056

2018 (i hele tusen kroner)	Under 30 dager	31-90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder				
- Personmarked	80.571	9.239	43.879	133.689
- Bedriftsmarked	16.400	266	26.300	42.966
Sum	96.971	9.505	70.179	176.655

Tabell 6-9 Fordeling mislighold

SpareBank 1 Nordvest følger opp misligholdte engasjement kontinuerlig og minimum månedlig i tråd med kredittpolicy for person- og bedriftsmarkedet.

Grafen viser utvikling i mislighold over 30 dager sammenlignet med gjennomsnittet for norske banker på totalporteføljenivå.

Figur 6-13 - Mislighold og Nedskrivninger i % av brutto utlån

6.1.7 Beregning av kapitalbehov

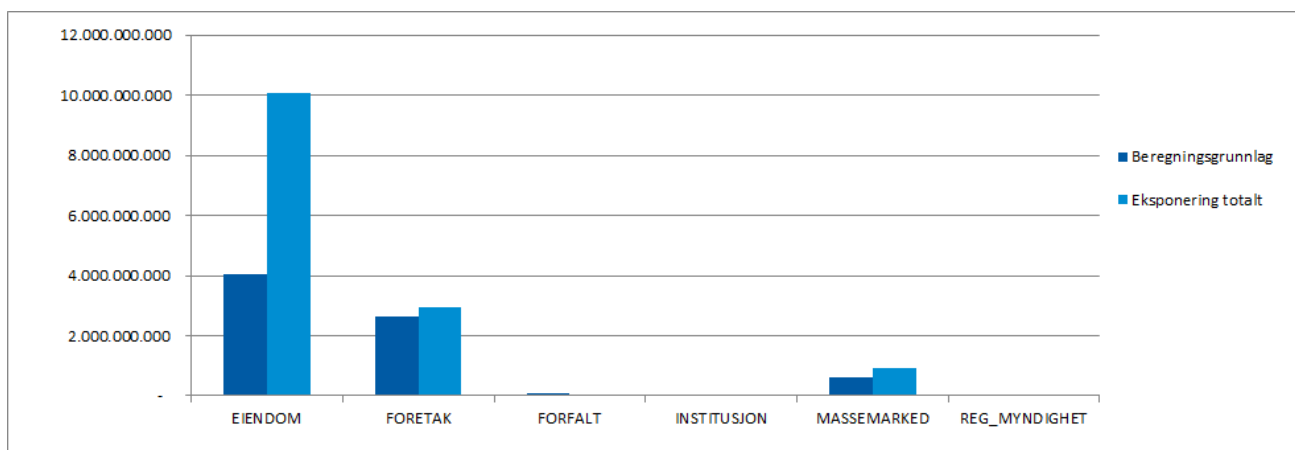
Risikoveide eiendeler

Bankens eiendeler risikovektes etter standardmetoden. Risikovektene fremgår av kapitalkravforskriften. For SpareBank 1 Nordvest pr. 31.12.2019 er totale engasjement og risikoveide eiendeler som følger:

Alle tall i hele 1000 kr.	Risikoveide eiendeler	Total eksponering	Totale risikoveide eiendeler for kredittrisiko fordelt på gruppe i % av beregningsgrunnlaget
Bolig	4.016.528	10.076.098	
Foretak	2.645.491	3.046.279	
Forfalte engasjement	54.271	49.289	
Institusjoner	296.925	746.342	
Massemarkedsengasjement	634.032	932.781	
Lokale og regionale myndigheter	6.419	40.494	
Obligasjoner med fortinnsrett	71.949	719.486	
Offentlig eide foretak	0	63.746	
Stater og sentralbanker	0	160.446	
Høyrisikoengasjement	23.169	15.446	
Andeer i Verdipapirformid	30.279	151.397	
Øvrige engasjement	237.039	256.375	
Egenkapitalposisjoner	251.321	251.321	
Totalt	8.267.423	16.509.500	

Tabell 6-10 Oversikt over risikoveide eiendeler beregnet etter standardmetoden

Det er gjennomført fradrag i ansvarlig kapital knyttet til ansvarlig lån og utlån til finansinstitusjoner i tråd med forskrift om beregning av ansvarlig kapital for banker §17.

Figur 6-14 Beregningsgrunnlag og eksponering

I kategorien bolig blir engasjementer med sikkerhetsdekning innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag vektet med 35 %. Metoden gjør at et engasjement kan få kapitalvektning i flere kategorier med sikkerhetsdekning i bolig. Engasjement med sikkerhetsdekning innenfor 80 % av verdigrunnlaget utgjør den største enkeltvekten i bankens beregning av risikoveide eiendeler for beregning av kapitalkravet etter kapitalkravforskriften.

Ut over dette beregnes det kapital for konsentrasjoner som følge av eksponering i bransjer, størrelse på engasjement og geografisk eksponering samt kapital for stress banken kan utsettes for i forbindelse med makroøkonomiske endringer.

6.1.8 Økonomisk kapital

Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle tap, har konsernet fastsatt at den økonomiske kapitalen i utgangspunktet skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap i løpet av en ett års horisont.

Den økonomiske kapitalen skal dekke 99,9 % av mulige uventede tap. Kapitalbehovet beregnes først med utgangspunkt i beregnet uventet tap, deretter tillegges det ytterligere kapital for konsentrasjonsrisiko og risiko for en alvorlig økonomisk nedgangskonjunktur. Kapitalbehovet for en alvorlig økonomisk nedgangskonjunktur gjennomføres med utgangspunkt i en stresstest som fasiliteres av Kompetansesenter for kredittmodeller i Alliansen. Stressscenarioet bygger på en tenkt negativ utvikling i norsk økonomi for årene 2019-2022. Forutsetningene i stresstesten er lik forutsetningene brukt i Norges Bank – Pengepolitisk rapport 3/19.

6.2 Markedsrisiko og motpartsrisiko

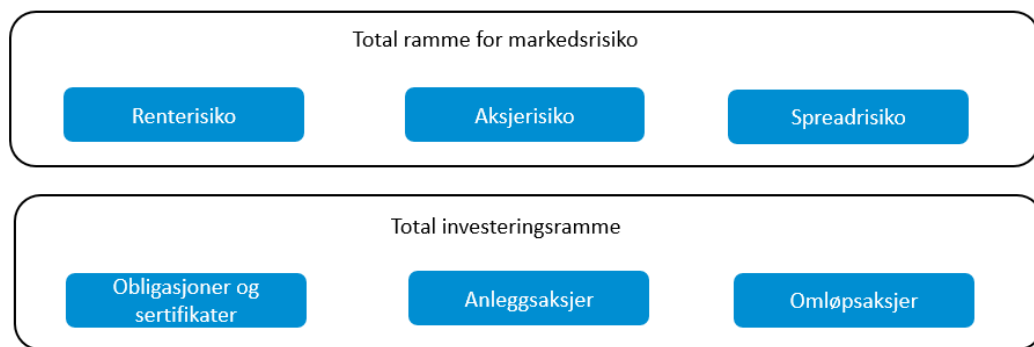
Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Risikoen for endringer i verdipapirpriser som skyldes endringer i generelle kredittpriser, blir også regnet som markedsrisiko.

Motpartsrisiko (finans) er kredittrisiko banken har som følge av at en låntager eller annen motpart ikke vil eller kan oppfylle sine samlede forpliktelser. Eksponeringen oppstår gjennom investeringer i bankens obligasjonsportefølje. Bankens beholdning av obligasjoner og sertifikater er først og fremst en likviditetsportefølje som skal dekke bankens krav til likviditet.

6.2.1 Styring og kontroll

Markedsrisikoen SpareBank 1 Nordvest er eksponert mot styres av strategi for markedsrisiko og strategi for motpartsrisiko finans som behandles av styret hvert år. I strategien for markedsrisiko er det definert egne

rammer for risikoeksponeringen innenfor aksjerisiko, renterisiko, spreadrisiko i obligasjonsporteføljen og valutarisiko. I strategi for motpartsrisiko er det definert rammer for investeringsporteføljen.

Figur 6-15 Rammer for markedsrisiko og for investeringsporteføljen.

Figuren viser hvordan strategiene setter rammer for de ulike formene for markedsrisiko. Bankens ramme for markedsrisiko består av rammer for risiko knyttet til aksjer, til renter og til kredittspreader. I tillegg er det i strategi for motpartsrisiko lagt rammer for størrelsen på investeringsporteføljen og hvor store deler av den som kan investeres i de ulike gruppene av verdipapirer som er gjengitt i figuren.

Banken har i 2019 inngått avtale om aktiv forvaltning av bankens investeringsportefølje med Odin Forvaltning AS. Finansavdelingen har ansvar for å følge opp og kontrollere at denne forvaltningen skjer i henhold til inngått avtale. Inngått avtale setter rammer for hvor mye av investeringsporteføljen som skal kunne investeres innenfor ulike grupper av verdipapirer, samt angir ramme for prosentvise størrelsen på verdipapir hvor det settes, krav til deponerbarhet i Norges Bank.

Risikostyring har ansvaret for kvartalsvis rapportering knyttet til eksponering mot vedtatte rammer for utkontrakteringen og for og for etterlevelse av rammer for øvrige verdipapirer som styres av strategi for markeds og motpartsrisiko.

Renterisiko

Renterisiko defineres som en reduksjon i egenkapitalen som følge av at en renteendring gir ulike utslag i ulike deler av balansen, og risikoen for at løpende lønnsomhet påvirkes negativt. Renteendringer kan både føre til endringer i kortsiktig inntjening og mer langsiktig i form av at nåverdien av bankens fremtidige kontantstrømmer vil endres.

Kapitalbehov for renterisiko er gitt som en fast andel av ansvarlig kapital og tar utgangspunkt i risiko som følge av 2 % parallele skift i rentekurven jfr. rundskriv 12/2016 av 9. oktober 2019.

For renterisikoen i tabellen under er beregnet ut fra 1 % økning i markedsrentene. Renterisikoen for bankens finansavdeling er som følger:

Finansielt instrument (i hele tusen kroner)	Saldo	Resultateffekt Egenkapitaleffe	
		(før skatt)	kt (etter skatt)
Ansvarlig lån	201.042	2.258	1.693
Fondsobligasjon	175.793	2.046	1.535
Obligasjonsgjeld	4.064.224	51.779	38.834
Rentebytteavtaler		-99.307	-74.480
Statssertifikater	61.705	-2.828	-2.121
Sertifikater til kommune/fylkeskommune	58.295	-846	-634
OMF	719.486	-10.470	-7.853
Andre obligasjoner	91.615	-681	-511
Sum	5.372.160	-58.049	-43.537

Tabell 6-11 Renterisiko. Endring i netto rentekostnad som følge av én prosentpoengs endring i rente

6.2.2 Aksjerisiko

Aksjerisiko består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Plassering i aksjefond og kombinasjonsfond medregnes under aksjerisikovurderingen. Styret har gitt total ramme for aksjerisiko, i tillegg til at det er bestemt investeringsrammer på omløpsaksjer og anleggsaksjer.

Kapitalbehov for aksjerisikoen beregnes ved at det forutsettes et verdifall på 45 % for bankens investeringer i aksjer og fondsandeler. Beregningen gjøres i tråd med Finanstilsynets rundskriv 12/2016 av 9. oktober 2019 vedlegg 3 Finanstilsynets vurdering av Pilar 2 - krav knyttet til markedsrisiko.

SpareBank 1 Nordvest klassifiserer aksjer innenfor kategoriene virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Etter førstegangs innregning av de nevnte eiendelene vurderes disse fortsatt til virkelig verdi. Realisert og urealisert gevinst og tap som oppstår som følge av endringer i virkelig verdi på finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatregnskapet, er inkludert i resultatregnskapet i den perioden hvor de oppstår.

Verdipapirer som kan måles pålitelig og som rapporteres internt til virkelig verdi, klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Dersom det ikke finnes et aktivt marked for en finansiell eiendel (eller eiendelen er unotert), kan konsernet beregne virkelig verdi ved bruk av ulike verdsettelsesmetoder. Dersom eiendelen ikke lar seg måle pålitelig, vurderes kostpris som mest pålitelig tilnærming.

Alle tall i hele tusen	2019	2018
Unoterte aksjer og andeler langsiktig	538.384	475.343
Børsnoterte	9.981	10.601
Totalt	548.366	485.944

Tabell 6-12 Aksjeeksponering

6.2.3 Spreadrisiko - obligasjonsportefølje

Spreadrisiko er risikoen for tap som følge av endring i spreadene i obligasjonsmarkedet. Styret har gjennom strategi for markedsrisiko satt et tak på bankens spreadrisiko. Beregningen av risikoen og kapitalbehovet er basert på Finanstilsynets rundskriv 12/2016 vedlegg 3 Finanstilsynets vurdering av pilar 2 – krav knyttet til markedsrisiko.

Tabellen under viser fordelingen av investeringsporteføljen pr. 31.12.2019.

Gruppenavn	Markedsverdi	Eksposering
Norsk stat, norske kommuner og fylkeskommuner	89.825.611	8,30 %
Obligasjoner med fortrinnsrett og Covered Bonds	719.485.769	66,47 %
Kredittforetak, banker og andre finansinstitusjoner	179.266.062	16,56 %
Nordiske stater (eksl Island og Danmark)	93.919.629	8,68 %
Sum	1.082.497.071	100,00 %

Tabell 6-13 Bankens eksponering mot ulike grupper av motparter.

Banken har en «holde til forfallsportefølje» og har ikke anledning til trading. Porteføljen holdes som en likviditetsreserve. Porteføljen er bokført til virkelig verdi.

Risikoklasser obligasjoner - holde til forfall			
Risikokategori	Rating	Markedsverdi i	
		mill. kr	Eksponering
Laveste risiko	AAA, AA+, AA og AA -	875.110	97 %
Lav risiko	A+, A og A-	-	0 %
Moderat risiko	Ikke-ratet	28.121	3 %
Høy risiko	Ikke-ratet	-	0 %
Høyeste risiko	Ikke-ratet	-	0 %
Totalt		903.231	100 %

Tabell 6-14 - Risikoklasser obligasjoner

6.2.4 Derivater

Tabellen under viser de motparter banken har for derivater og engasjementsbeløp beregnet etter markedsverdimetoden i henhold til kapitalkravforskriften Kapittel 21.

Tall i hele tusen	Rating	Nominell		Merknad
		verdi	EAD	
SpareBank 1 SMN	A-	750.000	5.081	Sikring av fastrentelån i bankens utlånsportefølje.

Tabell 6-15 – Derivater

Bankens derivater er rentederivater. Det er beregnet motpartsrisiko knyttet til inngåtte derivatposisjoner. Banken stiller garanti overfor SMN for kunder som handler i denne type instrumenter med SpareBank 1 SMN. For ytterligere informasjon se note 31 Finansielle derivater.

6.2.5 Valutarisiko

Valutarisiko defineres som den samlede inntjeningsmessige risiko banken har dersom valutakursene endres. SpareBank 1 Nordvest har ikke status som valutabank og eksponeringen innen valutarisiko er begrenset til den kontantbeholdning banken til enhver tid besitter for å betjene kunders behov for valuta i Euro. Maksimal beholdning er satt til kr 2 millioner. tillegg har banken indirekte eksponering på 35 mill. knyttet til valutalån, formidlet av SMN. Siste innvilgede valutalån var i 2016, og det er tatt ut som produkt i personmarkedet. Valutalån er forbeholdt kunder med innbetalinger i valuta, eller som anses som profesjonelle nok til å forstå og håndtere risikoen knyttet til valutasingningene. Valutalån har og vil kun bli tilbydd til et svært begrenset antall kunder, som banken beregner kapitalbehov for. Hva gjelder turistvaluta som nevnt over er denne risikoen ansett som uvesentlig og det settes ikke av kapital for dette.

6.2.6 Eiendomsrisiko

Defineres som risiko for uventede verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventet tap i datterselskaper som eier eiendommer.

Eksponering på eiendom er lav. I hovedsak eier konsernet kun eiendommer hvor det utføres egen bank-, forsikrings- og eiendomsmeglervirksomhet. Av den totale kontormasse på 11 åpningssteder er forholdet eie/leie 3-8. Beregnet kapitalbehov for eiendomsrisiko er vurdert og beregnet etter rundskriv 12/2016-oppdatert oktober 2019 vedlegg 3 Finanstilsynets vurdering av pilar 2 – krav knyttet til markedsrisiko.

6.3 Likviditetsrisiko

Risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Nivået på SpareBank 1 Nordvest sin ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning vil være av stor betydning for å tiltrekke seg funding til gode vilkår til enhver tid.

6.3.1 Styring og kontroll

Bankens likviditetsstrategi og beredskapsplan for å håndtere perioder med urolige finansmarkeder blir revidert og styrebehandlet ved behov, minimum årlig. Likviditetssituasjonen er også et sentralt tema i bankens gjenoppretningsplan. Banken har etablert rammer og måltall som følges opp månedlig og

kvartalsvis, med rapport til styret og ledelsen. I tillegg utarbeides minimum ukentlige likviditetsrapporter med prognoser frem i tid.

Banken utarbeider minimum årlig egen - ILAAP - rapport (internal liquidity adequacy assesment process) hvor blant annet bankens finansieringsplan for kommende prognoseperiode fremgår.

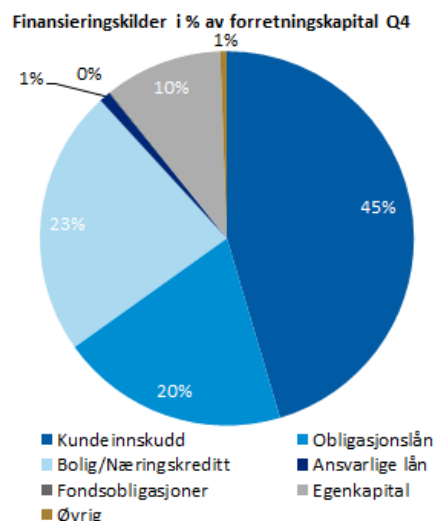
Likviditetsrisikoen er redusert gjennom spredning av løpetider og funding i flere markeder, instrumenter og kilder. Finansavdelingen har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring har ansvaret for uavhengig overvåking og rapportering av utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

6.3.2 Informasjon om finansieringskildene

Bankens fundingkilder fremgår av

Figur 6-16. En viktig kilde er innskudd fra våre kunder. Markedsfinansieringen utgjør i alt 43 % ved utgangen av året og er på nivå med gjennomsnittet for norske banker.

Bankens markedsfinansiering omfatter seniorobligasjonslån, avlastning til SpareBank 1 Bolig og Næringskreditt og annen gjeld.

Figur 6-16 Innlånskilder

6.3.3 Innskuddsdekning

Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var 31.12.18 på 71,3 %, beregnet inkl. avlastning til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt utgjør innskuddsdekningen 52,4 %.

Av innskuddsporteføljen er 68 % dekket av Sikringsfondets garantiordning.

6.3.4 Salg til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt.

SpareBank 1 Nordvest selger utlån til SpareBank 1 Bolig og Næringskreditt som en del av bankens finansieringsstrategi.

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 % belåningsgrad. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Nordvest har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. SpareBank 1 Nordvest forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

Overføringene av lån påvirker risikoprofilen til bankens utlånsportefølje. Styret har fastsatt øvre ramme for avlastning til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt. Banken har ved utgangen av 2019 overført 4,25 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt, tilsvarende 32,4 % av brutto utlån for personmarked inklusive boligkredittporteføljen. Banken har klargjort for beredskapsformål boliglån for salg for å dekke et eventuelt prisfall i boligmarkedet på 30 %.

Lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er godt sikret og har lav tapssannsynlighet.

Mottatt vederlag for lån overført fra SpareBank 1 Nordvest til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån.

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1 Nordvest har en eierandel på 2,25 % pr. 31. desember 2019. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i

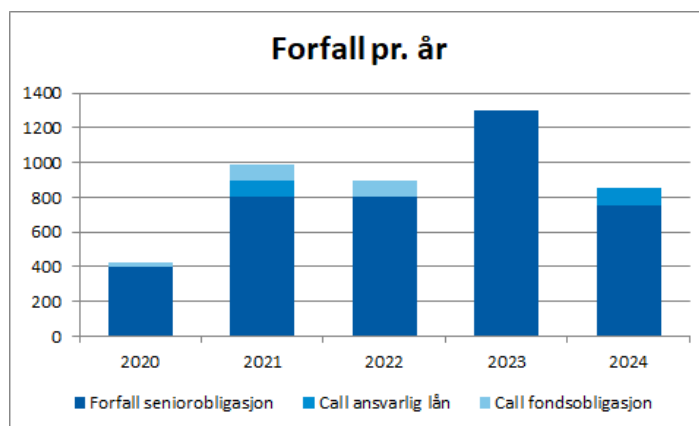
alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Boligkreditt er IRB-godkjent av Finanstilsynet, og beregningsgrunnlaget fastsettes ut fra interne risikovekter. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette.

Eierne i SpareBank 1 Boligkreditt AS har inngått aksjonærvtale. Foretaket skal ha en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfylle minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivningen.

Avlastning til SpareBank 1 Næringskreditt utgjør kr 497 mill. som utgjør 10,5 % av brutto utlån til bedriftsmarkedet inklusive næringskredittporteføljen.

6.3.5 Innlån i obligasjonsmarkedet

Konsernets innlån i obligasjonsmarkedet utgjorde 31.12.19 kr 4,06 mrd., som er 20 % av bankens finansieringskilder. Refinansieringsbehovet i 2020 utgjør 400 mill. kr i seniorobligasjonslån. Vektet gjennomsnittlig tid til forfall, beregnet i tråd med modul for likvidetsrisiko, utgjorde ved årets utgang 3,12 år. Bankens refinansieringsevne under stress vurderes som god. Refinansieringsevnen er beregnet i tråd med Finanstilsynets modul for likviditet – evaluering av risikonivå.

Figur 6-17 Forfallsstruktur

6.3.6 Likviditetsutvikling

Banken har eget rammeverk for likviditetsstyringen som revideres minimum årlig. Likviditeten følges opp daglig basert på intradag saldo, og prognoser for likviditet ett år frem i tid som oppdateres løpende.

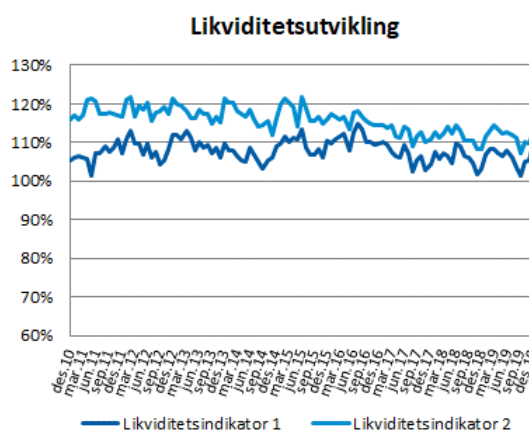
Likviditetsstrategien har mål for nivå på likviditetsindikator 1 og 2. Disse benyttes i bankens likviditetsstyring og funding, se også kvantitativ modell for framskrivning av resultat og balanse Figur 2-2 - Modell for framskrivning

Likviditetsindikator 1

Viser finansiering med gjenstående løpetid over 1 år i % av illikvide eiendeler

Likviditetsindikator 2

Viser finansiering med gjenstående løpetid over 1 måned i % av illikvide eiendeler

Figur 6-18: Likviditetsindikatorer for morselskapet

6.3.7 Stresstest av bankens likviditet

Banken gjennomfører minimum kvartalsvis stresstest av likviditeten, med ulike scenarier knyttet til sannsynlighet og konsekvens for hvordan likviditeten utvikler seg i ulike situasjoner for banken og markedet. Disse er:

- Normalsituasjon
- Middels og stort stress i banken

- Middels og stort stress i markedet
- Middels og stort stress i banken og i markedet

Stresstesten bygger på forutsetninger knyttet til følgende parameter:

- Uttak av innskudd hvor innskuddene vektet ulikt ut i fra hvor stabile de anses
- Endring i utlåns- og innskuddsvekst
- Økning av trekk på innvilgede rammer og kreditter
- Endring i andel lån som kvalifiserer til SpareBank 1 Boligkreditt
- Endring i markedsverdi av likviditetsporteføljen

Banken oppfyller mål vedtatt av styret for alle stressscenario. Banken har god likviditet og opprettholder drift i en normalsituasjon uten refinansiering ut over 1 år .

Banken tærer på likviditetsreserven i ulike stressscenario. Likviditetsreserven består av kontanter, innskudd i Norges Bank, deponerbar obligasjonsportefølje i Norges Bank, og lån klargjort for salg til SpareBank 1 Boligkreditt.

Minstekravet til likviditetsreserve ved utgangen av 2019 utgjør en Liquidity coverage ratio (LCR) på minimum 100 %. Sparebank 1 Nordvest hadde en LCR ved utgangen av 2018 på i alt 286 %, som utgjør en likviditetsreserve på ca. 810 mill.

6.4 Operasjonell risiko

Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter juridisk risiko, men ikke strategisk risiko eller omdømmerisiko.

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av:

- menneskelig svikt og utilstrekkelige kompetanse.
- svikt i IKT- systemer.
- uklar policy, strategi eller rutiner.
- kriminalitet og interne misligheter.
- andre interne og eksterne årsaker.

Banken skal til enhver tid ha en effektiv risikostyring og overvåke driften slik at enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko ikke skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad.

6.4.1 Styring og kontroll

Bankens strategi for operasjonell risiko legges til grunn ved styring av denne risikoen. Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentligste av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet. Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå. Lederens viktigste hjelpemiddel i arbeidet er faglig innsikt og ledelseskompentanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingsystemer. Det er god balanse mellom tillit og kontroll som sikrer at effektivitet ivaretas, samtidig som at konsernet ikke eksponeres for unødig risiko.

Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i Strategi for operasjonell risiko som revideres minimum årlig. Prosessen for styring av operasjonell risiko skal bidra til at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonelle hendelser i SpareBank 1 Nordvest skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

6.4.2 Utvikling i operasjonell risiko

Operasjonell risiko oppstår i alle bankens prosesser, aktiviteter og systemer.

Det gjennomføres risikoanalyser knyttet til vesentlige forretningsområder minimum årlig. Det gjennomføres i tillegg risikovurderinger knyttet til nye tjenester, systemer og ved vesentlige endringer i eksisterende produkter og systemer før implementering i henhold til styrevedtatt rutine. Det er høyt fokus

og samarbeid i SpareBank 1- alliansen for å sikre god og stabil drift av IT-systemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger og styringstiltak bidrar til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet. Det arbeides jevnlig med kartlegging og oppdatering av risikobildet som påvirker banken. Risikodrivere kartlegges og følges opp med fokus på å etablere risikoreducerende tiltak. Dette skal bidra til å redusere sannsynligheten for at identifiserte risikoer skal inntreffe, samt at tiltakene reduserer konsekvensene om det inntreffer.

Gjennom Alliansesamarbeidet har SpareBank 1 Nordvest tilgang til et bredt fagmiljø med høy kompetanse, strukturer, og arbeidsverktøy av forskjellig slag. Dette vil ha en risikoreducerende effekt også på denne delen av den operasjonelle risikoen.

6.4.3 Kapitalbehov

Konsernet benytter basismetoden for beregning av kapitalbehov som skal dekke den operasjonelle risikoen. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de siste 3 år etter kapitalkravforskriften § 2-1. Inntektsposter som medtas i beregningsgrunnlaget følger av kapitalkravforskriften § 42—1 (3).

6.5 Eierrisiko

Defineres som risiko for tap av innskutt kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i selskaper banken har strategiske eierandeler i, som følge av den risikoen som det enkelte selskapet påtar seg i sin drift. Eierselskapet defineres som selskaper hvor SpareBank 1 Nordvest har en eierandel og innflytelse alene eller gjennom alliansesamarbeidet.

Eierrisikoen knyttet til bankens datterselskap, se Tabell 6-16 Konsolideringsgrunnlag og strategiske poster i SpareBank 1 Alliansen, se Tabell 6-17, og Tabell 6-18 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe, for disse postene er banken eksponert mot eierrisiko, omdømmerisiko og forretningsrisiko i disse selskapene.

6.5.1 Konsolidering

Tabellen nedenfor viser forskjellen i konsolideringsgrunnlaget etter regnskapsreglene og ved konsolidering for kapitaldekningsformål.

2019 Datterselskap	Antall aksjer	Eier andel	Egen- kapital	Regnskapsformål	Kapitaldekningsformål
SpareBank 1 Regnskapshuset Nordvest AS	140	70 %	27.923	Full konsolidering	Konsolideres ikke

Tabell 6-16 Konsolideringsgrunnlag

2019 Felleskontrollert virksomhet	Antall aksjer	Eier andel	Egen- kapital	Regnskapsformål	Kapitaldekningsformål
Samarbeidende Sparebanker AS		7,82 %	1.721.376	Egenkapital- metoden	Forholdsmessig konsolidert

Tabell 6-17 Konsolideringsgrunnlag

Investeringer i tilknyttet og felleskontrollert virksomhet

Investering i tilknyttede selskaper blir bokført etter egenkapitalmetoden i konsernet og etter kostmetoden i morbanken. Investeringene blir behandlet likt for kapitaldekningsformål bortsett fra konsernets investeringer i SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt, Sparebank 1 Kredittkort AS og i SpareBank 1 Midt – Norge Finans AS.

Finanstilsynet har med hjemmel i Finanstilsynsloven §4 punkt 3, pålagt bankene utvidet konsolideringsplikt for eierforetak i samarbeidende gruppe for kapitaldekningsformål for eierandeler under 10 %. Kravet trådte i kraft 1. januar 2018 og gjelder selskapene i tabellen under jfr. Finansforetaksloven § 17 – 13.

Beløp i tusen kroner	Eierandel i prosent	Risikovektet balanse	Kapitaldekning i prosent
	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019
SpareBank 1 Boligkreditt AS	2,25 %	1.153.228	25,71 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	3,11 %	306.781	20,56 %
SpareBank 1 Kredittkort AS	2,36 %	121.259	19,03 %
SpareBank 1 Midt-Norge Finans AS	5,10 %	332.248	19,83 %

Tabell 6-18 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe

SpareBank 1 Nordvest legger vekt på at alle selskaper i konsernet har tilfredsstillende kapitalisering til enhver tid. Det er ikke lagt begrensninger på styrets mulighet til å overføre kapital mellom morbanken og datterselskapene utover det som følger av regulatoriske og andre lovbestemte begrensninger. I likhet med investeringene i datterselskapet har banken en strategisk interesse å understøtte virksomheten til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Gruppen via SpareBank 1 SamSpar AS.

Banken er ikke kjent med at det foreligger vedtektsbestemmelser som gir denne type begrensning. Investeringene i felleskontrollert virksomhet er av strategisk betydning knyttet til samarbeidet i SpareBank 1 – alliansen, men SpareBank 1 Nordvest er avhengig av flertallsbeslutning.

6.5.2 Styring og kontroll

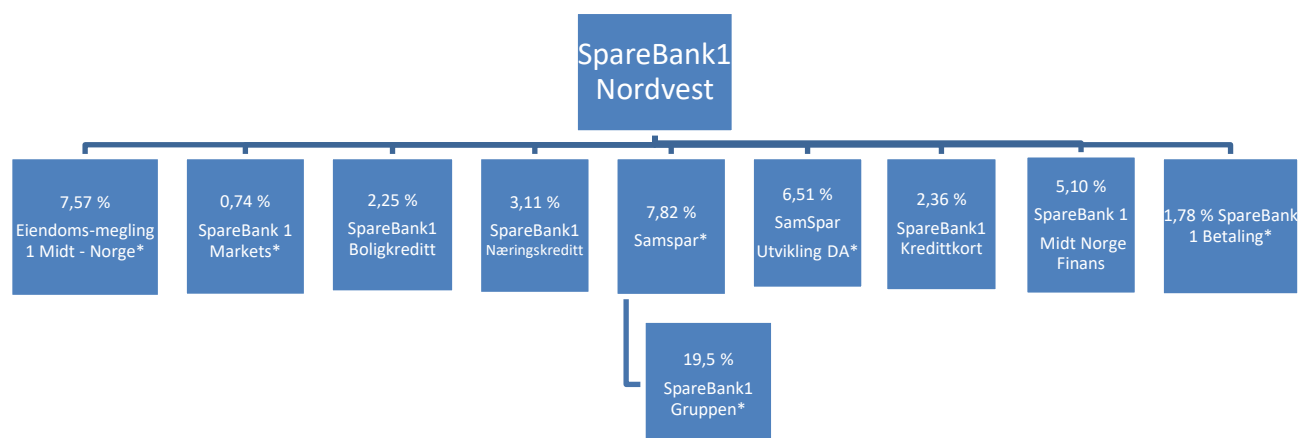
SpareBank 1 Nordvest deltar aktivt i alle Allianseselskap gjennom styrerepresentasjon i SamSpar. Bankens datterselskaper rapporterer periodisk til administrerende direktør, konsernledelsen og styret.

6.5.3 Beregning av kapitalbehov

Banken setter av kapital for eierrisiko gjennom fradrag i ansvarlig kapital i tråd med CRR/CRD IV forskriften og gjennom et estimert verdifall og tillegg for kapitalbehov ved planlagte emisjoner.

Figuren under viser oversikt over strategiske eierposter hvor det beregnes fradrag i ansvarlig kapital i tråd med denne forskriften.

Ved beregning av kapitalbehov for SpareBank 1 Gruppen er Finanstilsynets rundskriv 12/2016 vedlegg 4 oppdatert oktober 2019. Kapitalbehovet tilsvare bankens andel av forskjellen mellom 100 % av SpareBank 1 Gruppens eget solvenskrav og ansvarlige kapital, fratrukket bankens balanseførte verdi. Deretter fradras fradrag som er gjennomført i bankens soliditet under Pilar 1 for å unngå dobbeltvirkning.

Figur 6-19 Eierandeler

Denne risikoen kan eventuelt materialiseres i et behov for egenkapital som kan vurderes som nødvendig å tilføre selskapene, eller knyttes til øvrige tiltak banken må gjennomføre for å gjenopprette markedets tillit til selskapene.

Selskap merket med * beregnes det fradrag for i bankens ansvarlige kapital. I tillegg til disse beregnes det fradrag i ansvarlig kapital knyttet til eierandeler i Surnadal SpareBank og for kredittforeningen for Sparebanker. SpareBank 1 Gruppen eies indirekte av Samarbeidende Sparebanker AS. SpareBank 1 Gruppen er underlagt Solvency II-regelverket. Banken har lagt til grunn Finanstilsynets metodikk for beregning av kapitalbehov.

For selskap som ikke er merket med stjerne inngår disse i forholdsmessig konsolidering for kapitaldekningsformål.

Bankens eierandeler som er forholdsmessig konsolidert jfr. Tabell 6-18 – Selskap som forholdsmessig konsolideres som samarbeidende gruppe.

6.6 Compliancerisiko

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg sanksjoner, bøter, andre strafferettslige sanksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter, myndighetsfastsatte retningslinjer og offentlige pålegg.

Omfanget av regulatoriske endringer har vært betydelig også i 2019, i likhet med de foregående årene. Deler av det nye regelverket, for eksempel regelverket på hvitvaskings- og personvernområdet, innebærer økte sanksjonsmuligheter for myndighetene. Dette bidrar til å øke compliancerisikoen.

Banken følger regelverksutviklingen og tilhørende compliancerisikoen tett. I 2019 har banken økt innsatsen knyttet til bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering, og jobbet med å gjøre nødvendige tilpasninger til den nye hvitvaskingsloven. Det har også vært mye oppmerksomhet knyttet til personopplysningsregelverket (GDPR) og betalingstjenestedirektivet (PSD2). Det er styrets vurdering at banken har tilfredsstillende styring og kontroll med compliancerisikoen, og at bankens eksponering for compliancerisiko er forsvarlig.

6.7 Bærekraft ESG-risiko (Environment, social and governance)

Dette er risiko for tap knyttet til:

- Endringer i natur-, klima- og eller miljøforhold (E) har direkte eller indirekte negativ effekt for banken.
- Manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventninger knyttet til, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og god forretningsskikk (S)
- Manglende etterlevelse av regulatoriske krav eller markedets forventning knyttet til styring og kontroll (G)

Banken har vedtatt egen bærekraftstrategi som overordnet skal styre denne risikoen.

Natur- klima-, og miljørisiko kan primært treffe banken direkte eller indirekte i form av økte kreditttap knyttet til kunder som er utsatt for slik risiko. Risiko knyttet til sosiale forhold håndteres som gjennom vurderinger knyttet til operasjonell risiko, herunder risiko knyttet til hvitvaskingsområdet, compliance og forretningsskikkrisiko. Banken har nå fokus på bedriftsmarkedsporteføljen og er i ferd med å endre kreditthåndboken hva gjelder ESG-risiko.